

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

รายงานการวิจัย

ของ

สุนันทา แคนพรหม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณารายงานวิจัยฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... Dr. Ari Pansam ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี)

..... น.ส. กรรณกร กรรมการ
(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรรณกร)

คณะกรรมการสอบ

..... Dr. Ari Pansam ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี)

..... น.ส. กรรณกร กรรมการ
(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรรณกร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับรายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... ศ.ดร.สุวิมล คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่.....เดือนตุลาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือและคำแนะนำเป็นอย่างดี จาก รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี และรองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยขอความขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อาจารย์และนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.พรทิพย์ ตั้งไชยวรวงศ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอย่างดีในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณอาจารย์ปัญญา เอี่ยมพ่วง ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณอาจารย์จุน อินทร์แก้ว และอาจารย์ภมร พงษ์พัก ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการรวบรวมข้อมูลและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

ขอขอบคุณ อาจารย์บรรจง บุญล้อม และอาจารย์บุญศักดิ์ สมบุญรอด ที่ได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและให้กำลังใจต่อผู้วิจัยด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณผู้ที่มิได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยในการทำให้รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขออุทิศผลงานวิจัยฉบับนี้เป็นเครื่องบูชาพระคุณ จสอ.พิว และคุณยายทิพย์ พวงนาค ผู้ล่วงลับไปแล้ว ที่มีส่วนวางรากฐานสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และการศึกษา รวมทั้งบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

สุภัณฑา แพนพรหม

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	7
	ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง	7
	ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง	12
	ลักษณะของความเชื่อมั่นในตนเอง	13
	ปัจจัยในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง	15
	การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง	17
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	20
	งานวิจัยในประเทศไทย	20
	งานวิจัยในต่างประเทศ	24
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	26
	เพศ	26
	ลำดับที่การเกิด	33
	ฐานะทางเศรษฐกิจ	43
	สัมพันธภาพในครอบครัว	43

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	50
	ประชากร	50
	กลุ่มตัวอย่าง	50
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	50
	การหาคุณภาพของเครื่องมือ	54
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	69
	บทย่อ	69
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	69
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	69
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	69
	ประชากร	69
	กลุ่มตัวอย่าง	69
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	70
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	71
	ข้อเสนอแนะ	75

บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	89
ประวัติของผู้วิจัย	108

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจำแนกตาม ตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิดและฐานะทางเศรษฐกิจ	62
2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจและสัมพันธภาพของครอบครัว .	63
3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองจำแนกตาม ตัวแปรด้านเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	64
4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรด้านลำดับที่ของการเกิด	65
5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	66
6 แสดงการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนตามตัวแปร ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	67
7 แสดงตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจและสัมพันธภาพ ในครอบครัว ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน	68
8 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	104
9 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพ ในครอบครัว	106

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

A ประเทศไทยขณะนี้ปัญหาย่อมมากมายทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองคล้ายกับว่ายิ่งแก้ยิ่งเกิด จึงมีข้อคิดว่าถ้าต้องการให้ประเทศชาติเจริญขึ้น และขณะเดียวกันก็มีปัญหาเกิดขึ้นน้อยที่สุด และพัฒนาอย่างไรซึ่งก็ได้เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ปรัชญาของการพัฒนานั้นคือต้องพัฒนาทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจไปพร้อม ๆ กัน และสิ่งสำคัญที่สุดคือควรจะเริ่มพัฒนาบุคลิกภาพอันรวมถึงนิสัยใจคอเสียก่อน (วิริยยุทธ วิเชียรโชติ. 2513 : 33) ฉะนั้นจึงต้องหาวิธีทางที่จะปรับปรุงบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามโครงการที่วางไว้นั้น ต้องเริ่มที่ตัวบุคคล เพราะบุคคลเป็นอุปกรณ์ชั้นมูลฐาน และเป็นเป้าหมายของการพัฒนา การพัฒนาตัวบุคคลนั้นก็คือการพยายามทำให้บุคคลมีสมรรถภาพ เพราะจะต้องเตรียมตัวให้เป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นพลเมืองดี เบนเนตต์ (Bennett. 1982 : 52) จุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนเพื่อที่จะเสริมสร้างปรุงแต่งตัวบุคคลให้มี "บุคลิกภาพดี" เป็นสมาชิกที่มีประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพก็คือ การพัฒนาบุคลิกภาพนั่นเอง หากมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจโดยไม่ได้พัฒนาคน คือบุคลิกภาพแล้ว ก็น่าจะเป็นการทำให้สังคมเสียคุณภาพ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ. 2514 : 1)

ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นบุคลิกภาพทางสังคมอย่างหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็ก และส่งเสริมให้พัฒนาอยู่เสมอ เพราะคนที่มีเชื่อมั่นในตนเอง จะมีบุคลิกภาพที่ต็มองโลกในแง่ดี มีความรู้สึกปลอดภัย กล้าแสดงออกในทางที่ถูกที่ควร มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน สามารถประสบผลสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี (สุชา จันทรเณม. 2510 : 147) ซึ่งสอดคล้องกับ สุวนา พรหมกุล (2522 : 17) ได้กล่าวไว้ว่าความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งในสิบคุณลักษณะที่ประเทศชาติต้องการ และคำนึงถึงการปลูกฝังให้สมบูรณ์ในตัวผู้เรียน ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมความสำนึกในหน้าที่พลเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงว่าบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กล้าแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของสังคมไทยได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้นในการที่จะสร้างบุคคลให้มีบุคลิกภาพที่ดี และมีคุณสมบัติพร้อมที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เพื่อช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้นั้น เราจะต้องปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กเสียก่อน เบรคเคนริดจ์ อ้างถึงการศึกษาของ สโตรทเธอร์ (Strother) แจ็ค (Jack) และเพจ (Page) พบว่า เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบและสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (Brechenridge. 1955 : 294) นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของเด็กวัยรุ่นที่ปรับตัวได้ดี และมีบุคลิกภาพที่ดีนั้น องค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีคือ เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง (นิภา นิรยายน. ม.ป.ป. : 146) ส่วนเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะคอยแต่พึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ ผลที่ตามมาคือ ขาดความกล้าที่จะเผชิญกับอุปสรรคหรือการงานที่ยากลำบากข้างหน้า เมื่อขาดความมั่นใจแล้ว (ละม้ายมาศ ศรีทนต์ และจรรยา สุวรรณทัต. 2510 : 98) จึงอาจกล่าวได้ว่าการเป็นผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคล อันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติในที่สุด

ในการพัฒนาบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองนั้น สามารถทำได้ตั้งแต่เด็กโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น เพราะเป็นวัยที่เหมาะสมในการที่จะสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากวัยรุ่นมีความต้องการที่จะรู้จักตนเอง รู้จักขอบเขต ความสามารถ สิทธิ หน้าที่ และบทบาทของตนเองนอกจากนี้ยังต้องการการยอมรับจากหมู่คณะและผู้ใหญ่ ตลอดจนการวางแผนในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพ (วัชร ทรัพย์มี. 2518 : 40) ในระดับมัธยมศึกษานักเรียนเป็นผู้ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น อันเป็นวัยที่กำลังก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว และเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ซึ่งจะเป็นผลทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (สลินี อิมสว่าง. 2516 : 2) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้มองเห็นปัญหาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินทิศ หอวัง นนทบุรี ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น มีอายุประมาณ 13 - 15 ปี ในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า ร้อยละ 35 ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลิกภาพเวลาออกมาพูดหน้าชั้นเรียนในลักษณะต่าง ๆ เช่น มือสั่น, เสียงสั่น, พูดติด ๆ ขัด ๆ, เกาศีรษะขณะพูด, มือแขนแกว่งไปมา ไม่กล้าสบตาผู้ฟัง, ก้มหน้าก้มตาพูด, เงยหน้ามองเพดานตลอดเวลา ฯลฯ ซึ่งเป็นลักษณะบางประการของคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัว
3. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัวที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีลำดับที่การเกิดต่างกันมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน
6. ตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจและสัมพันธภาพในครอบครัว ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ สถาบันการศึกษา ครู อาจารย์ หรือผู้ปกครอง ได้ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อนำไปหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ปีการศึกษา 2540 จำนวน 557 คน เป็นนักเรียนชาย 307 คน และนักเรียนหญิง 250 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากประชากร จำนวน 166 คน เป็นนักเรียนชาย 83 คน และนักเรียนหญิง 83 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 เพศ ได้แก่ เพศหญิง และเพศชาย

3.1.2 ลำดับการเกิด

3.1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.4 สัมพันธภาพในครอบครัว

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่มีความมั่นใจ หรือแน่ใจ หรือกล้าที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามที่ตนตั้งใจไว้ถึงแม้ว่าจะมีเหตุการณ์ หรือสิ่งอื่นใดมาเป็นอุปสรรค ก็ไม่ย่อท้อ ยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้นต่อไป โดยมีความมั่นใจในตนเองว่า จะสามารถทำได้ด้วยความสำเร็จลุล่วงและถูกต้องเหมาะสม แบ่งออกเป็นองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ได้ 6 ด้าน ดังนี้คือ

- 1.1 ด้านจิตใจมั่นคง ได้แก่ลักษณะของนักเรียนที่มีจิตใจหนักแน่น แน่วแน่ ไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาพที่ปกติได้
- 1.2 ด้านกล้าแสดงออก ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกต้อง ไม่ขี้อาย ไม่ประหม่า ไม่เคอะเขิน
- 1.3 ด้านเป็นผู้นำ ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่มีความเสียสละ ชอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ รักความยุติธรรม มีเหตุผล และมีความรับผิดชอบ
- 1.4 ด้านกล้าตัดสินใจ ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่กล้ากระทำต่อสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดเห็นของตนเอง ไม่ลังเลใจ และไม่หวั่นไหวต่อคำติชมของผู้อื่น
- 1.5 ด้านกล้าเผชิญความจริง ได้แก่ ลักษณะของนักเรียน ที่กล้ายอมรับสภาพความเป็นจริงของตนเองและสิ่งแวดล้อม มีความพอใจในความสามารถของตนเอง ชอบต่อสู้แข่งขัน และมีความอดทน

1.6 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ การที่นักเรียนชอบคิด ชอบกระทำในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ชอบแก้ปัญหาด้วยตนเอง ไม่พึ่งพาผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา

2. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี เป็นโรงเรียนในสังกัด กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 119/1 หมู่ 3 ถนนศรีสมาน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโรงเรียนสหศึกษา

3. ลำดับที่การเกิด หมายถึง ลำดับที่การเกิดของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง คือ บุตรคนแรก บุตรคนรอง และบุตรคนสุดท้าย

4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเป็นรายเดือน แบ่งเป็น 3 ระดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) ได้แก่

4.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้สูงกว่า 10,000 ขึ้นไป ต่อเดือน

4.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 - 10,000 บาท ต่อเดือน

4.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน

5. สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรด้านการเรียน และพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง แบ่งได้ดังนี้

5.1 พฤติกรรมที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรด้านการเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียนของบุตร ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้ความสนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของบุตรกับเพื่อน ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเรียน การให้กำลังใจของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้บุตรประสบความสำเร็จทางการเรียน ให้ความรัก ความห่วงใยใกล้ชิดกับบุตร และความคาดหวังของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ในด้านการเรียนของบุตร โดย บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง พยายามส่งเสริมสนับสนุน ความคาดหวังในมาตรฐานการเรียนแก่บุตรเพื่อต้องการให้บุตรประสบความสำเร็จในการเรียน ตามที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมุ่งหวังไว้

5.2 พฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ด้านการเรียน ได้แก่ การขอคำแนะนำและซักถาม เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การขอให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในกิจกรรม ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น การแสดงความรักและความเคารพที่มีต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครอง การเชื่อฟัง ไม่ทำให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องเสียใจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าแบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1.2 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1.3 ลักษณะของความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1.4 ปัจจัยในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1.5 การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.2.1 งานวิจัยในประเทศไทย

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เพศ

2.2 ลำดับที่เกิด

2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.4 , สัมพันธภาพในครอบครัว

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

ในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกมาเสนอต่อไปนี้

ลัดดา สุวรรณรัตน์ (2512 : 7) ได้สรุปความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง (Self - Confidene) จาก Encyclopedia of Child Care and

Guidance ไว้ว่า ความมั่นใจในตนเอง เป็นสิ่งที่ไม่มีผู้ใดจะให้เด็กได้โดยตรง แต่สามารถจัดบรรยากาศและโอกาสให้เด็กเกิดความมั่นใจและพัฒนาขึ้นได้ การให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาหารือของบิดามารดา ครู อาจารย์ อย่างเหมาะสม โดยจะให้เด็กพัฒนาอย่างอิสระ และทำให้เด็กมีความรู้สึก ว่า ตัวของเขามีความสามารถที่จะจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้ดีขึ้น ถ้าเด็กมีความเชื่อมั่นอย่างแท้จริงว่าตนเองเป็นบุคคลที่น่าพึงพอใจ และประสบความสำเร็จตามความต้องการอย่างน่าพึงพอใจ การได้รับความรักจากบิดามารดา ครู อาจารย์ เพื่อน และคนอื่น ๆ หรือรู้สึกว่าตัวเองเป็นที่พึงปรารถนาของคนอื่น มีความรู้สึก ว่าตัวเองมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง เด็กจะมีความคิดสร้างสรรค์สูง

ซูซีฟ อ่อนโลกสูง (2516 : 7) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง ความแน่ใจ หรือความมั่นใจ หรือความกล้าหาญของบุคคล ที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ตามที่บุคคลตั้งใจไว้ แม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งอื่นใด มาเป็นอุปสรรค ก็ไม่บังเกิดความท้อถอยแต่อย่างใด ยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปโดยมั่นใจว่าตนจะสามารถกระทำสิ่งที่ตนกระทำอยู่นั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม

สมพงษ์ ศิริพัฒน์ (2517 : 6) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความมั่นใจที่จะกระทำการใด ๆ อย่างองอาจ ซึ่งถ้าตั้งใจกระทำสิ่งใดแล้ว จะไม่มีการลังเลหรือวิตกกังวลในความสามารถของตนเอง และไม่มีอาการหวั่นไหวกลัวว่าจะถูกติเตียน

วิจิตร วรุตบางกูร (2521 : 8) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ความสามารถเป็นตัวของตัวเอง และหยั่งรู้ความสามารถของตนเอง

สมิท (สัมพันธ์ บุญเกิด. 2522 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Smith. 1961 : 185) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง การพึงพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเองหรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีในบุคคลใด มากน้อยเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามอัตภาพกับตนตามปณิธาน ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจนเป็นเหตุให้คนรู้สึก ว่าไม่มีค่า ไม่เหมาะสมและไม่พึงพอใจในตนเอง อันหมายถึงการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่นใจ และชอบพึ่งผู้อื่น นอกจากนี้ความเชื่อมั่นในตนเองยังหมายถึง เด็กที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง คือ

มองเห็นและแน่ใจว่าตนเองมีคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น ความสามารถ ความรับผิดชอบที่จะช่วยเหลือตนเองให้ประสบความสำเร็จได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2524 : 242)

สมพร พลอยงาม (2525 : 115) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความแน่ใจ มั่นใจ หรือความกล้าที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญต่อความจริงตลอดจนความตั้งใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ แม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่บังเกิดความท้อแท้แต่อย่างใด ยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไป โดยมั่นใจว่าตนสามารถกระทำสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ต้องไม่ยึดมั่นในความคิดของตนโดยไม่ฟังความเห็นของผู้อื่นเลย

มาลี วงษ์แก้ว (2526 : 12) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นคุณลักษณะในตนเองของบุคคล ที่แสดงให้เห็นถึงความกล้าในการคิด พูด กระทำ มีใจคอมั่นคง ไม่เชื่อง่าย มีเหตุผล มีความรอบคอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำและชอบช่วยเหลือหมู่คณะ

มานิดา ทองทวี (2526 : 6) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความแน่ใจ มั่นใจ ของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญต่อความจริง ตลอดจนมีความตั้งใจในการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ ถึงแม้จะมีเหตุการณ์ หรือสิ่งใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่เกิดความท้อถอย ยังคงตั้งใจทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไป โดยมั่นใจว่า ตนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม

วินัย ธรรมศิลป์ (2527 : 27) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า จะมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี

ทัศนภา ระเบียบดี (2529 : 5) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกด้วยการกระทำและคำพูดที่เหมาะสม ซึ่งเป็นลักษณะต่าง ๆ คือ ความกล้าแสดงออกการไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไร้เหตุผล ความคิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ความรับผิดชอบในการร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน ความเพียรพยายามสู้เป้าหมายและความสามารถในการแก้ปัญหา

✓ สุนิย์รัตน์ ฤทธิ์ธวัชชัยเลิศ (2530 : 13) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคล ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง จะมี

พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่ามีความภาคภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง พึงพอใจและยอมรับทุกสิ่ง
ที่ประกอบเป็นตัวของตัวเอง มองเห็นว่าตนมีคุณค่า มีความสามารถ และมีความสำคัญ

✓ อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : 14) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง
หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกด้วยการกระทำและคำพูดที่เหมาะสมในสถานการณ์
ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ 5 ลักษณะคือ

1. การกล้าแสดงออก ได้แก่ การกล้าแสดงความสามารถของตนเอง กล้า
แสดงความคิดเห็น กล้าซักถามข้อสงสัย กล้าคัดค้านเมื่อถึงคราวจำเป็น
 2. การพึ่งตนเอง ได้แก่ การแก้ปัญหาด้วยความสามารถของตนเอง
การทำงานประสบผลสำเร็จ การมีความเพียรพยายาม
 3. การเป็นตัวของตัวเอง ได้แก่ การมีเหตุผลไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยปราศ
จากการไตร่ตรอง การตัดสินใจได้ด้วยตนเอง
 4. การมีความรับผิดชอบ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบ
ได้ครบถ้วน กล้ารับเมื่อกระทำผิด
 5. การมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การมี
มนุษยสัมพันธ์กับคนอื่น การรู้จักช่วยเหลือ และร่วมมือกับหมู่คณะ การยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ
- ✓ แจ่มจันทร์ เกียรติกุล (2531 : 28) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่น
ในตนเอง จะมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว กล้าแสดงออก มีความวิตกกังวลต่ำ อีกทั้งความเชื่อมั่น
ในตนเองยังเป็นคุณลักษณะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคล โดยอาศัยวิธีการอบรมเลี้ยงดู
ซึ่งจะส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงาน สามารถเข้าใจตนเอง กล้าที่จะเผชิญ
อุปสรรค นอกจากนี้ ยังทำให้มีบุคลิกภาพดี ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

✗ จงใจ ขจรศิลป์ (2532 : 27) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง
การกล้าแสดงออก การกล้าตัดสินใจ และมีความมั่นใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จตามที่
ต้องการ เด็กจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองได้ หรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น พ่อ
แม่ ครู เพื่อน และบุคคลอื่น ที่เด็กรู้จัก รวมทั้งการมีโอกาสร่วมกับความสำเร็จของเด็กด้วย

✗ ศรีสุตา คัมภีร์ภัทร (2534 : 26) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง
หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง พื่อใจในความสามารถของตน กล้าคิดกล้าแสดงออก
กล้ากระทำ กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญเหตุการณ์ รวมทั้งจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ซึ่งความมั่นใจในตนเองนั้น สามารถสร้างได้โดยจัดบรรยากาศให้เด็ก ได้พัฒนาอย่างอิสระและอบอุ่นใจ

✓ สุปรหิศา คมขำ (2535 : 20) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่จิตใจมั่นคง จิตใจ หนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาพปกติได้ดี และเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการกล้าแสดงออก เช่น กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกที่ควร กล้าในการตัดสินใจ ไม่ลังเลใจ กล้าที่จะเผชิญความจริง ยอมรับความจริงของตน มีความพอใจในความสามารถของตนเอง ชอบการต่อสู้ มีความอดทน มีความเป็นผู้นำ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รักความยุติธรรม มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ ลักษณะของพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมของบุคคล ที่มีความมั่นใจในตนเอง ซึ่งสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

✓ นิตินันท์ วิจิตรชัย (2535 : 12) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และมีความมั่นใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ตามที่ต้องการ และเด็กจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและบุคคลรอบตัวเด็ก เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อน และบุคคลอื่น ๆ ที่เด็กรู้จัก รวมทั้งการมีโอกาสมกับความสำเร็จของเด็กด้วย

✓ มานะ พ่วงความสุข (2536 : 36) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงการกล้าคิด กล้าพูด กล้ากระทำ สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และมีเหตุผล ไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยปราศจากการไตร่ตรอง

✓ วาสนา เจริญสอน (2537 : 19) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคล ที่มีความกล้าหาญในการตัดสินใจกระทำการใด ๆ กล้าที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ลังเลสงสัยในเรื่องที่ตัดสินใจกระทำการนั้น ๆ นอกจากนี้ ความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคลยังเป็นเครื่องบ่งชี้ประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต ดังนั้นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะเป็นบุคคลที่กล้าจะตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตัวเองมากกว่าที่จะตอบรับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

✓ สุทธภา โชติประดิษฐ์ (2537 : 8) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถของเด็กในการแสดงออก การตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ลุล่วง มีความรับผิดชอบต่องานที่ตนได้วางแผนไว้ ตลอดจนพร้อมที่จะเผชิญเหตุการณ์ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

จากความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคล ที่มีความกล้า หรือความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ด้วยความแน่วแน่ ไม่ลังเลสงสัย ในการกระทำที่ได้ตัดสินใจลงไป และกล้าที่จะเผชิญกับปัญหา หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ สามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความเพียรพยายามในการหาทางแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจที่แน่วแน่ และมั่นใจว่า จะต้องประสบผลตามที่ตั้งไว้

1.1.2 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

เดโช สนวนานท์ (2510 : 127) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการขาดความเชื่อมั่นในตนเองว่า บุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ย่อมกระทำการสิ่งใดสำเร็จได้ยาก เพราะความเชื่อมั่นในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญในการไฝ่หาความสำเร็จในชีวิต นอกจากนี้ความเชื่อมั่นในตนเองยังเป็นบุคลิกภาพทางสังคมอย่างหนึ่งช่วยปลุกฝังและส่งเสริมให้กับเด็ก เพราะคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีบุคลิกภาพที่ดี มองโลกในแง่ดี และมีความรู้สึกปลอดภัย กล้าแสดงออกและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ (สุชา จันทรเฒ. 2510 : 147) กล่าวถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ว่าเป็นสิ่งที่แสดงว่าบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีความหมายต่อสังคม แต่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในสิทธิและหน้าที่อย่างถูกต้อง ดังนั้นความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้ทุกคนกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและกระทำในทุก ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความอยู่รอดของสังคม (ละม้ายมาศ สรทัตต์ และจรรยา สุวรรณทัต. 2510 : 98) ได้กล่าวว่า ผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองย่อมกระทำการสิ่งใดสำเร็จได้ยาก เพราะความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการไฝ่หาความสำเร็จในชีวิต

✓ (แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. 2531 : 26) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองนั้นมีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะเป็นพื้นฐานของการเป็นผู้นำ เป็นพื้นฐานสำคัญส่วนหนึ่ง ที่ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (อารี เกษมรติ. 2533 : 26) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองจะส่งผลให้เด็กกล้าคิดและกล้าทำในสิ่งต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ (Child Study Association of America. 1952 : 185 - 186) บุคคลมีคุณสมบัติและบุคลิกภาพที่ดีจะมีความเชื่อมั่นในตนเองและรู้สึกว่าตนเองไม่ถูกข่มขู่จากคนอื่น (จงใจ ขจรศิลป์. 2533 : 29) จากผลงานวิจัย สรุปได้ตรงกันว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ

ในการเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2524 : 39 ; อ้างอิงมาจาก Bowman Mathews and Maxwell. 1960) (สุทธภา โขติประดิษฐ์. 2537 : 9) สรุปว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญ ที่จะส่งผลให้เด็กเกิดความมั่นใจกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก กล้ากระทำในสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเองรวมทั้งกล้าเผชิญต่ออุปสรรคหรือความยากลำบาก ซึ่งส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน มองโลกในแง่ดีและปรับตัวเข้ากับสังคมหรือสิ่งแวดล้อมได้

1.1.3 ลักษณะของบุคคลที่ความเชื่อมั่นในตนเอง

สุชา จันทรเอน (2510 : 147) กล่าวว่า ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีบุคลิกภาพดี มองโลกในแง่ดี มีความรู้สึกลอดภัยและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน ความสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516 : 25 - 28) ได้สรุปพฤติกรรมสำคัญของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ดังนี้

1. กล้าในการคิด การพูด และการกระทำ
2. ใจค่อมั่นคง ไม่เขินอาย และมีเหตุผล
3. รอบคอบ มีแบบแผน
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ
5. กล้าเสี่ยง (กล้าได้กล้าเสีย)
6. ชอบแสดงตัว
7. ไม่วิตกกังวลจนเกินไป
8. เป็นผู้นำ
9. รักความยุติธรรม
10. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
11. ชอบอิสระ ไม่โอ้อวด
12. ตั้งจุดมุ่งหมายไว้สูง และคิดว่าจะกระทำได้สำเร็จ
13. มีความเกรงใจ และเห็นใจผู้อื่น

สมพงษ์ ติรพัฒน์ (2517 : 24 - 25) ได้สรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองไว้ดังนี้

1. กล่าวพูด กล่าวแสดงออก กล่าวแสดงความคิดเห็น
2. ไม่ซื่อาย ไม่ประหม่า ไม่เคอะเขิน
3. จิตใจมั่นคง เปลี่ยนความเชื่อยาก มั่นใจในความคิดของตนเอง
4. กล่าวตัดสินใจ ไม่ลังเล
5. ไม่วิตกกังวล
6. กล่าวเผชิญต่อความจริง
7. มีจิตใจเด็ดเดี่ยว แน่วแน่

เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2524 : 237 - 279) ได้กล่าวถึง ความนึกคิดเกี่ยวกับตนทั้งในแง่บวกและแง่ลบว่า เป็นความคิดพื้นฐานหรือความเชื่อเบื้องต้นที่จะทำให้บุคคลมีหรือขาดความเชื่อมั่นในตนเอง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง เชื่อว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า มีความสำคัญ ยอมรับและพอใจในความเป็นตัวของตัวเองแล้ว ย่อมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นได้และอยู่ในระดับที่สูงกว่าบุคคลที่ขาดความภาคภูมิใจ ไม่แน่ใจในความสามารถและความมีค่าของตน ดังนั้นเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงหมายถึงเด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง

วินัย ธรรมศิลป์ (2527 : 27) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า จะมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน และประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี

ฉันทนา ภาคบงกช (2531 : 1) กล่าวว่า ลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า โดยทั่วไปจะมีความกล้าในการแสดงออก กล่าวตัดสินใจ และมีความกล้าในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ตามที่ต้องการ มองโลกในแง่ดี และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่สูง

ศรีสุตา คัมภีร์ภัทร (2534 : 29) กล่าวว่า เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าพูด กล้ากระทำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขอบอิสระ จิตใจมั่นคง กล่าวเผชิญความจริงรวมทั้งมองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

วราสนา เจริญสอน (2537 : 21) กล่าวว่า เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่กล้าคิดกล้าพูด กล้ากระทำอย่างมีเหตุผล จิตใจมั่นคง กล่าวเผชิญความจริง มีความมั่นใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ตามที่ต้องการ รวมทั้งมองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

1.1.4 ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

พรอยด์ (ศรีวรรณ มากชู, 2521 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Freud, 1965 : 26 - 29) ได้เน้นถึงความสำคัญของการปลูกฝังบุคลิกภาพในวัยเด็กเล็กมากที่สุด โดยกล่าวว่า ในช่วง 1 - 5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาบุคลิกภาพ การอบรมเลี้ยงดูเด็กและการกระทำตัวอย่างให้แก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเด็ก ๆ จะเลียนแบบบิดามารดา และผู้ที่ใกล้ชิด นอกจากนั้นการที่เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองได้ก็ต่อเมื่อได้รับความรัก ความสนใจจากพ่อแม่ ได้รับการส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็นและมีอิสระในการตัดสินใจ ส่วนเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนั้นก็มีสาเหตุมากจากถูกพ่อแม่ควบคุมให้ปฏิบัติตามอยู่ในขอบเขตที่พ่อแม่เห็นชอบ ทำให้เด็กขาดอิสระที่จะคิดหรือตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อพบกับปัญหาที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เพราะไม่เคยฝึกการแก้ปัญหามาก่อน (สมาลี วงศ์ปลุกแก้ว, 2526 : 19)

✓ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก บุคคลผู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กคือ พ่อแม่ ครู และบุคคลที่เด็กรู้จักซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีส่วนในการสร้างประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กเป็นอย่างมาก ดังนั้นสิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมทางสังคมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้เป็นอย่างดี (สุโขทัย ธรรมาธิราช, 2524 : 38 - 40)

กวินทร์ ธรรมนุต (2522 : 17 - 18) กล่าวถึงปัจจัยในการส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สถาบันทางครอบครัวนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากและมีอยู่ตลอดไป ครอบครัวจะมีบทบาทต่อการพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็ก การสร้างลักษณะเฉพาะหรืออุปนิสัยของเด็กแต่ละคนเกิดจากการเลียนแบบผู้ใหญ่หรือการที่แสดงพฤติกรรมออกมาแล้วคนอื่นในครอบครัวยอมรับ พอใจ ลักษณะเช่นนี้เป็นการได้รับรางวัลอย่างหนึ่งของเด็ก จนในที่สุดลักษณะเช่นนี้กลายเป็นลักษณะเฉพาะของตนเองไป นอกจากนี้ ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมในสังคม ศาสนาและระบบสังคมเป็นสิ่งที่เด็กได้รับถ่ายทอดโดยผ่านทางครอบครัวทั้งสิ้น ดังนั้นบุคคลผู้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก็คือ ผู้ที่มีส่วนในการสร้างประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมให้กับเด็ก ซึ่งได้แก่ พ่อแม่ ผู้ใกล้ชิด ครู เพื่อน และบุคคลที่เด็กรู้จัก นอกจากนั้นสิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองในตนเองให้กับเด็กด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2524 : 38 - 40)

รจนา ทรรทรานนท์ และคนอื่น ๆ (2528 : 103 - 105) ได้กล่าวว่า การที่จะสามารถทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอยู่ได้ในสังคมโดยไม่มีปัญหา จำเป็นต้องมีการปรับพฤติกรรม ซึ่งมีสาเหตุที่เกิดการเลี้ยงดูจากที่บ้าน โดยการฝึกให้มีระเบียบและรู้จักกฎเกณฑ์ของสังคม เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ต้องได้รับการฝึกเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับเด็กอื่น ๆ การมีระเบียบวินัย จะช่วยให้เด็กรู้จักควบคุมตัวเอง และมีความรับผิดชอบ ทำให้เรียนรู้ว่าเด็กไม่สามารถทำตามใจตนเอง รู้จักการเป็นผู้ให้ และการเป็นผู้รับ รู้จักการรอคอย รู้จักให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และรู้จักวิเคราะห์ว่าเพราะเหตุใด คนอื่นจึงไม่ยอมรับพฤติกรรมของเขา เด็กจะเข้าใจถึงการกระทำต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม โดยที่ พ่อ แม่ ไม่จำเป็นต้องชี้บอก ถ้าเด็กได้รับการฝึกหัดให้มีระเบียบ และรู้จักกฎเกณฑ์ของสังคม

แจ่มจันทร์ เกียรติกุล (2530 : 23 - 24) ได้กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กนั้น นอกจากสถาบันครอบครัวแล้วสถาบันทางการศึกษายังเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มีส่วนในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก ครูจึงสร้างบรรยากาศที่ช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่นด้วยการแสดงความเป็นมิตรกับเด็ก พูดกับเด็กอย่างเป็นกันเอง อดทนที่จะฟังเขาพูดอย่างตั้งใจ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างเต็มที่และยอมรับในความสามารถที่เด็กมีอยู่ต่างกัน โดยไม่เปรียบเทียบความสามารถของเด็กกับคนที่มีความสามารถเหนือกว่าแต่ควรยกย่องหรือชี้ให้เด็กแต่ละคนเห็นว่าทุกคนต่างก็มีความสามารถพิเศษเฉพาะแตกต่างกัน ควรแสดงความสามารถของตนให้เต็มที่

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516 : 14) ได้กล่าวไว้ซึ่งก็สอดคล้องกันว่า นอกจากจะเป็นมิตรกับเด็กพูดกับเด็กอย่างเป็นกันเองแล้ว ครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกฝนเพิ่มเติมเป็นพิเศษอยู่เสมอ จนมีทักษะและความสามารถสูง ในที่สุดจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

✓ ศรีสุดา คัมภีร์ภัทร (2534 : 33) ได้กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่น สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูให้ความรักและความอบอุ่น รวมทั้งให้โอกาสเด็กกระทำสิ่งต่าง ๆ สถาบันการศึกษาเป็นอีกสถาบันหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญในการจัดบรรยากาศและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กฝึกฝนให้ความรักความอบอุ่น ความเป็นกันเองและให้ความเป็นมิตร รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างเต็มที่ ยอมรับในความสามารถของเด็กแต่ละคนโดยไม่เปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น

สุพรพิศ คำชา (2535 : 25) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กไม่ว่าเด็กนั้นจะปกติหรือบกพร่องทางการได้ยินก็ตาม การฝึกให้เด็กมีระเบียบ รู้จักกฎเกณฑ์ของสังคม รู้จักควบคุมตัวเอง รู้จักการเป็นผู้ให้ รู้จักการรอคอย และร่วมมือกับผู้อื่น รู้จักวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเอง และให้อิสระในการตัดสินใจแก่เด็ก การจัดกิจกรรม และสภาพแวดล้อม ที่จะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในด้านการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายให้เกิดความสมบูรณ์และแข็งแรงในการจัดกิจกรรมพลศึกษาที่ได้จัดดำเนินการที่ถูกต้อง จะช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาและปรับตัวในการมีชีวิตรอยู่ในสังคม เช่น การให้ความร่วมมือ การยอมรับสิทธิของคนอื่น ความจงรักภักดี ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีคุณลักษณะเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหมู่คณะ มีความคิดริเริ่ม ท้าทายให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและมีความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง

นิตินันท์ วิชิตรลชัย (2535 : 16) ได้กล่าวว่า สถาบันครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิต รวมทั้งการได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้างของเด็ก ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองเป็นอย่างมาก

สุทธภา โขติประดิษฐ์ (2537 : 10) ได้กล่าวว่า ปัจจัยในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่การจัดกิจกรรมให้เด็กได้คิดได้แสดงออก ได้ตัดสินใจ มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จตามต้องการ มีความรับผิดชอบและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี โดยครูเป็นผู้ให้เด็กได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระด้วยตนเอง

วาสนา เจริญสอน (2537 : 23) ได้กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย นอกจากสถาบันครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูให้ความรักและความอบอุ่น รวมทั้งให้โอกาสเด็กกระทำสิ่งต่าง ๆ แล้วสถาบันการศึกษาเป็นอีกสถาบันหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญในการจัดบรรยากาศและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก โดยให้ความรัก ความอบอุ่น ความเป็นกันเอง และให้ความเป็นมิตร รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างเต็มที่ ยอมรับเป็นความสามารถของเด็กแต่ละคนโดยไม่เปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น

1.1.5 การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

✓ วิจิตร วรุตบางกูร (2521 : 8) กล่าวว่า คนรุ่นใหม่เริ่มสนใจที่จะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และร่วมทำงานกับผู้อื่น

ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้เกิดปัญหาในการทำงานร่วมกับคนอื่น การเข้าสังคม การติดต่อกับผู้อื่น และการตัดสินใจ

* ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นลักษณะบุคลิกภาพอย่างหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิด และส่งเสริมให้พัฒนาอยู่เสมอ เพราะคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีบุคลิกภาพดี มองโลกในแง่ดี และมีความรู้สึกปลอดภัย กล้าแสดงออกในทางที่ถูกที่ควร มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน และสามารถประสบความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ตนประสบนั้นอย่างมีกำลังใจแข็งแรง (ราตรี ผาตัด. 2532 : 36 - 37 ; อ้างอิงมาจาก สุชา จันทน์เอม. 2510)

เนื่องจากความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งที่ควรได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ดังนั้นพื้นฐานจากครอบครัวจึงนับได้ว่ามีความสำคัญต่อความเชื่อมั่นในตนเองมาก ในสังคมไทยนั้น วีรยุทธ วิเชียรโชติ กล่าวว่า เป็นสังคมที่เลี้ยงดูเด็กแบบไม่เน้นการฝึกให้พึ่งตนเอง แต่เน้นการพึ่งพาอาศัยและเชื่อฟังผู้ใหญ่ เหมือนคำพังเพยที่ว่า "ตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด" ให้ความปกป้องคุ้มครอง ให้ความรัก แต่ไม่คงเส้นคงว่า เน้นการเสียสละไม่เน้นด้านเหตุผล จากการเลี้ยงดูแบบไม่ฝึกให้พึ่งตนเองจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่กล้าทำอะไรด้วยตนเอง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง (นิพนธ์ แจ่มเยี่ยม. 2519 : 12 - 13 ; อ้างอิงมาจาก วีรยุทธ วิเชียรโชติ. 2516) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่ กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี ได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า สังคมไทยมีการเลี้ยงดูในลักษณะเห็นลูกเป็นเด็กอยู่เสมอ ไม่มีความสามารถที่จะคิดทำอะไรด้วยตนเอง พ่อแม่มักจะเป็นผู้คิดและตัดสินใจให้เอง ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก เป็นต้น การอบรมเลี้ยงดูเช่นนี้ทำให้เด็กมีความเคารพนับถือตัวเองน้อย ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องพึ่งผู้อื่นหรือถ้าไม่มีใครให้พึ่งก็ต้องพึ่งสิ่งที่ไม่เป็นตัวตน เช่น โชคลาง เป็นต้น (กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี. 2524 : 220) ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนี้จะก่อให้เกิดผลเสีย ดังที่ กัณนา เมอร์ตอล (ราตรี ผาตัด. 2532 : 37 ; อ้างอิงมาจาก กรมสามัญศึกษา. 2513) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนให้เด็กทำตามผู้ใหญ่จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความคิด อาชีพ เศรษฐกิจ เพราะเด็กจะหวงแต่ให้ผู้ใหญ่คิดให้ทั้งนั้น

เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองจะคอยแต่พึ่งพาผู้อื่น ผลที่ตามมาก็คือ ขาดความกล้าที่จะเผชิญต่ออุปสรรคหรืองานที่ยากลำบากข้างหน้า เมื่อปราศจากบิดามารดาแล้ว

(มานิดา ทองทวี. 2526 : อ้างอิงมาจาก ; ละม้ายมาศ ศรีทนต์ และคนอื่น ๆ.

2510 : 98) จะเห็นบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากจะเป็นผลเสียต่อตนเองในด้านบุคลิกภาพและการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นแล้ว ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติด้วย เพราะการจะพัฒนาสังคมประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ประชากรจะเป็นผู้ที่บุคลิกภาพดี มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นที่ต้องการ

๖ ในการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับบุคคลที่ต้องการปรับปรุงและพัฒนาตนเองนั้น ละเอียต จงกลณี (2529 : 14 - 15) ได้เสนอแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้

1. กล้าเป็นตัวของตัวเอง รับสภาพความเป็นจริงทั้งหมดเกี่ยวกับตนเองว่าเด่น ต้อยด้านใด กล้าหาญในการตัดสินใจ และเป็นตัวของตัวเอง

2. สร้างความสามารถให้กับตน เมื่อรู้ว่าตนขาดความเชื่อมั่นด้านใด เพราะอะไรก็ควรศึกษาหาความรู้ ฝึกฝนให้รู้และเชี่ยวชาญยิ่งขึ้น เพราะยังมีความรู้มากก็มีคณาขอคำแนะนำปรึกษามีคนนิยมเชื่อถือมากขึ้น จะก่อให้เกิดความรู้สึกรู้สึกพอใจ และภูมิใจในตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานของความเชื่อมั่นในตนเอง

3. สะสมความสำเร็จ ผลความสำเร็จของงานที่เราสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือค้ำยกองงมเขยจากผู้อื่น จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามงานที่เราทำไม่ค่อยสำเร็จ ความผิดพลาดต่าง ๆ ตลอดจนคำตำหนิตีเียนจากผู้อื่นจะเป็นสิ่งที่ทำให้ความเชื่อมั่นในตนเองลดน้อยลงไปได้เช่นกัน บางครั้งการติชมอาจเชื่อถือไม่ได้นัก ถ้าคนอื่นมีความลำเอียงจึงควรใช้วิจารณญาณเลือกรับคำชมที่เป็นประโยชน์ และสมเหตุผลไว้เป็นรากฐานสร้างความเชื่อมั่นต่อไป

4. ปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่เป็ปัญหาที่สำคัญต่ออาชีพหรือชีวิตประจำวัน ปัญหาที่เล็กน้อยไม่สำคัญตดทั้งไป ไม่เอามาวิตกกังวลและเป็นบมค้อย ถ้าปัญหานั้นสำคัญต่ออาชีพหรือชีวิตประจำวันของเราก็คควรปรับปรุงแก้ไขเสีย ถ้าสามารถแก้ไขได้ เราจะรู้สึกภูมิใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเองยิ่งขึ้น

5. เห็นคุณค่าของสิ่งที่ติดตัวมีอยู่ เราควรมองเห็นคุณค่าตนเอง เพราะเราเป็นผู้เดียวที่มองเห็นความสามารถและความเจริญเติบโตของตัวเรามาตลอด ใช้สิ่งที่เป็ข้อดีที่เรามีอยู่นั้นให้เป็นประโยชน์พร้อมกับศึกษาหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อจะได้สร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้สูง ๆ ขึ้น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.2.1 งานวิจัยในประเทศไทย

วันเพ็ญ อายุการ (2512 : 89 - 90) ทำการศึกษาวัยรุ่นชายและหญิงใน จังหวัดชลบุรี พบว่า วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กมาก โดยเฉพาะการอบรมสั่งสอน ของพ่อแม่ ครู อาจารย์ ถ้าเข้มงวดกวดขันในเรื่องระเบียบวินัยมาก ทำให้เด็กไม่กล้าแสดง ความคิดเห็น คอยทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่เท่านั้น ความคิดริเริ่มและความเป็นผู้นำจะไม่มีและขาด ความเชื่อมั่นในตนเอง

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516 : 96 - 98) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพแสดงควมวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี โดยศึกษากับ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 500 คน พบว่า เด็กชายมีความเชื่อมั่นใน ตนเองสูงกว่าเด็กหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีบุคลิกภาพ แสดงตัวมากกว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่มีความ เชื่อมั่นในตนเองสูง มีความวิตกกังวลต่ำกว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ เด็กที่ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ มีความ เชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างไปจากเด็กที่มีผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายและนอกจากนี้ยังพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับความเป็นผู้นำและความเกรงใจ

สมพงษ์ ดิรพัฒน์ (2517 : 44) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธอบรม เลี้ยงดูความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 จำนวน 185 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดน้อย ประชาธิปไตยมาก มีความเชื่อมั่น ในตนเองสูงกว่า เด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดมาก ประชาธิปไตยมาก และประชาธิปไตย น้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดน้อย ประชาธิปไตยน้อย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดมาก ประชาธิปไตยมาก และประชาธิปไตยน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และในปีเดียวกัน วราภรณ์ อินทรชัยศรี (2517 : 90) ได้ศึกษาความ สัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของพ่อแม่ การยอมรับตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก วัยรุ่น โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนอายุ 13 - 21 ปี ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม สามัญศึกษา และนักศึกษาวิทยาลัยครูอุดรธานี พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับพ่อแม่สูง มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และบุคคลที่ยอมรับตนเองจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 51 - 53) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว
ความสามารถในการแสดงออก ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพฯ และจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า คนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว
ความสามารถในการแสดงออกมากจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว
น้อย (เก็บตัว) จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำและคนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความภูมิใจ
ในตนเองสูง ส่วนคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ จะมีความภูมิใจในตนเองต่ำ

อุดม สิวางค์กุล (2519 : 90) ได้ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำ
ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น
ประถมปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 628 คน พบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำมีความ
สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520 : 47 - 48) ได้ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์
ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกประทับใจและความเชื่อมั่นในตนเอง
ของนักเรียนพยาบาลสภาอากาศไทยชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา
เฉพาะหน้า ความรู้สึกประทับใจ และความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับปีที่ 3 มีความสัมพันธ์กัน ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความสามารถในการแก้
ปัญหาเฉพาะหน้า มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ความรู้สึกประทับใจไม่มีความ
สัมพันธ์กับคุณลักษณะอื่น

สุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ (2523 : 50 - 52) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวลกับระเบียบวินัยในชั้นของนักเรียนชั้น ป.6 ในโรงเรียน
เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความ
เชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ถ้านักเรียนอยู่ในชั้นเรียนที่มีระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตย
มาก จะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และถ้าอยู่ในชั้นเรียนที่มีระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตย
จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ

วารสารบรรณศาสตร์ (ชไมพร เจริญสิน. 2525 ; อ้างอิงมาจาก
วารสารบรรณศาสตร์. 2525 : 6) กล่าวว่า สาเหตุของการเสพยาเสพติดให้โทษของเยาวชน
ที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือสภาพจิตของเยาวชน การขาดความเอาใจใส่ดูแล จากบิดามารดา หรือให้
ความรักไม่เท่ากัน ทำให้ขาดความอบอุ่น ถูกกดดันมาก ไม่ได้ได้รับความยุติธรรม ซึ่งแสดงออกมา

ทางด้านบุคลิกภาพของผู้อื่น คือ เป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนแอ อ่อนไหวง่าย ไม่อดทน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตใจรวนเร

มาลี วงษ์แก้ว (2526 : 59 - 60) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2525 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ซึ่งสุ่มมาจากนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 สุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม 14 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 7 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมได้รับเอกสารสนเทศเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 14 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มานิดา ทองทวี (2526 : 70 - 71) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2524 โรงเรียนชลบุรีสุขบท จังหวัดชลบุรี จำนวน 16 คน ที่สุ่มอย่างง่ายมาจากนักเรียนที่คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ แล้วสุ่มเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล กลุ่มละ 8 คน การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้รับการให้คำปรึกษา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที รวม 10 ครั้ง การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างได้รับการให้คำปรึกษา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคล มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทัศนมา ระเบียบดี (2529 : 45 - 46) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิค "แม่แบบ" โดยใช้สไลด์การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย จำนวน 40 คน ซึ่งสุ่มมาจากนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกโดยใช้เทคนิค

"แม่แบบ" สไลด์การ์ตูน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ ระยะเวลาในการทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน (จันทร์ - ศุกร์) วันละ 30 - 40 นาที ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แม่แบบ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แม่แบบมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาสนา ผดุงทรง (2529 : 47 - 49) ทำการศึกษาผลการอภิปรายภาพวาดเป็นกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนบุญญาวรคุณ ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองต่ำกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 25 จำนวน 20 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกโดยวิธีอภิปรายภาพวาดเป็นกลุ่มเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ครั้งละ 90 นาที จำนวน 12 ครั้ง กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยวิธีอภิปรายภาพวาดเป็นกลุ่มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : 47) ได้ศึกษาผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทรีวิทยากรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้บทบาทสมมติ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

จงใจ ขจรศิลป์ (2532 : 80) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบริเริ่มอย่างอิสระ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะ

อารี เกษมรติ (2533 : 87) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบรักทะนุถนอม พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรม

เลี้ยงดูทั้งแบบเข้มงวดกวดขันและแบบรักทะนุถนอมเมื่อทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเมื่อทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติ

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ชอร์แบน (Shoban. 1950 : 148) ศึกษาพบว่า บิดามารดา ที่เข้มงวดกับบุตรจะทำให้บุตรขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง และจากงานวิจัยของ แรดเก (Radke. 1964 : 396) พบว่า บุตรจากครอบครัวที่พ่อแม่ยอมรับจะมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูงไว้วางใจตนเอง และมีความรับผิดชอบสูง

นอกจากนี้จากผลงานวิจัยของ โบว์แมน และแมทธิว (ประดินันท์ อูปรนัย. 2524 : 39 ; อ้างอิงมาจาก Bowman and Mathews. 1960) และของ แมกซ์เวลล์ (Maxwell. 1960) ได้สรุปผลตรงกันว่า ลักษณะบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับเด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียนคือ การที่เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง

เบรคเคนริดจ์ (Berckenridge. 80, 247) อ้างถึงการศึกษานี้ของ สโตรทเธอร์ (Strother) แจ็ค (Jack) และเพจ (Page) ซึ่งพบว่าการได้รับการยอมรับจากครอบครัวจะเป็นเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถพัฒนาความคิดเรื่องความภูมิใจในตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบและสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ การฝึกฝนเพิ่มเติมเป็นพิเศษอยู่เสมอ จนมีทักษะและความสามารถสูงในที่สุดจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น นอกจากนี้ความเชื่อมั่นในตนเองยังขึ้นอยู่กับระดับอายุ ระดับพัฒนาการและกลุ่มที่เด็กร่วมเล่นหรือร่วมทำงานตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือเด็กที่ไม่บรรลุพัฒนาทางอารมณ์ ไม่กระปรี้กระเปร่าในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และไม่ยอมต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตนเอง

ฮอเรซ (Horace. 1961 : 364) กล่าวถึง การค้นพบของเจนนิง (Janning) เกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำไว้ว่า ผู้นำจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจึงจะมีคนนับถือมาก

บารัค (Baruch. 1968 : 138) ได้ทำการศึกษาพบว่าผู้นำจะต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเอง วินัยทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วย

ความสงบสุข วินัยจะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจึงน่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในสังคมได้ด้วยความสงบสุข

✓ เพนเตอร์ (Painter. 1968 : 760 - 764) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจูงใจความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายระดับวิทยาลัย จำนวน 109 คน พบว่าระดับความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการจูงใจ กล่าวคือ คนที่มีความสามารถในการจูงใจมักจะได้เป็นผู้นำ

✓ ดักเกอร์ (Dugger. 1969 : 1817 - A) ศึกษาเรื่องความเป็นผู้นำและไม่เป็นผู้นำ พบว่าผู้นำจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และมีบุคลิกภาพแสดงตัวซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สไตรส์ (Stires. 1970 : 3511 - A) ที่ว่าผู้นำเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และยิ่งมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมากเท่าไร ก็ยิ่งได้รับสรรเสริญจากคนอื่นมากขึ้นเท่านั้น

✓ มัสเสน (Mussen. 1969 : 261) ได้ศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่ให้เด็กมีโอกาสและได้รับการสนองความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็นจะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่โดยไม่วิตกกังวลและมีความเชื่อมั่นในตนเอง / จากการศึกษาคุณสมบัติของผู้นำ เมดินัส และจอห์นสัน (Medinus and Johnson. 1969 : 595) ได้ศึกษาพบว่า ผู้นำต้องเป็นผู้มีความรู้ดี ปรับตัวเก่ง มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหา กล้าแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา

✓ กัวร์ (Goor. 1974 : 3514 - A) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีการถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล โดยให้ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองด้วยการปลูกฝังผ่านการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง การจัดสภาพแวดล้อมและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ

จรุงกุล ชูเดชมิยา (Jarungkul Chudatemiya. 1980 : 1230 - A) ได้ศึกษาคุณลักษณะของชายไทยในอุดมคติ และคุณลักษณะของหญิงไทยในอุดมคติตามความเห็นของเด็กวัยรุ่นชายและหญิงในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบวัดบทบาททางเพศที่แปลมาจาก Personal Attribute Questionnaire : PAQ ซึ่ง Spence et al. (1975) สร้างขึ้นตามมโนทัศน์ของพฤติกรรมเครื่องมือ/พฤติกรรมการแสดงออก พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงเห็นพ้องกันว่า คุณลักษณะต่าง ๆ ในแบบสอบถามเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าที่จะเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงเพียง 4 ลักษณะ และเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชายเพียงลักษณะเดียวเท่านั้น คือ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าชายในอุดมคติควรจะมีลักษณะเจ้าอารมณ์ (Emotional) น้อยกว่าหญิง แต่ควรมีลักษณะไม่ใจน้อยง่าย ไม่ร้องไห้เลย ตั้งสติได้เสมอในยามคับขันและสั่นไหวในทางโลก (Worldly) มากกว่าหญิง ซึ่งอาจสรุปได้ว่าเด็กวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่างนี้มิได้คาดหวังให้หญิงมีลักษณะของความเป็นหญิง (ตามมโนทัศน์ของพฤติกรรมการแสดงออก) มากกว่าชาย หรืออาจจะกล่าวได้ว่า ลักษณะของความเป็นชาย และลักษณะของความเป็นหญิงในสังคมไทยนั้น มิใช่ลักษณะเดียวกันกับลักษณะของความเป็นชาย ความเป็นหญิงในสังคมตะวันตก ซึ่ง จรุงกุล ชูเดชมิยา (Jarungkul Chudatemiya) ได้อภิปรายถึงประเด็นนี้ โดยอ้างอิงถึงลักษณะของค่านิยมในสังคมและอิทธิพลของพุทธศาสนาต่อการกำหนดคุณลักษณะของชายและหญิงในสังคมไทยซึ่งแตกต่างจากแนวความคิดทางตะวันตก อันเป็นเหตุให้ลักษณะของความเป็นชาย และลักษณะของความเป็นหญิงในแบบสำรวจ PAQ ไม่สามารถที่จะใช้อธิบายถึงลักษณะของความเป็นชายและลักษณะของความเป็นหญิงตามความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างได้

นอกจากนี้ จะไม่สามารถใช้แยกความแตกต่างระหว่างลักษณะของชายและลักษณะของหญิงในอุดมคติแล้ว ยังพบว่าแบบสำรวจนี้ไม่สามารถใช้แยกความแตกต่างระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้ คือ พบว่าเด็กชายประเมินตนเองในกลุ่มรายการลักษณะของความเป็นชายสูงกว่าการประเมินตนเองของเด็กหญิงในกลุ่มลักษณะเดียวกันนี้เพียงลักษณะเดียวเท่านั้น คือ ลักษณะ "ชอบแข่งขัน" และในทางตรงกันข้ามเด็กหญิงก็ประเมินตนเองในกลุ่มรายการลักษณะของความเป็นหญิงสูงกว่าการประเมินตนเองของเด็กชายในลักษณะ "เจ้าอารมณ์" เพียงลักษณะเดียวเช่นกันอีกด้วย อย่างไรก็ตามการที่เด็กชายและเด็กหญิงในกลุ่มตัวอย่างนี้มีความ

เป็นชายและความเป็นหญิงไม่ต่างกันและประเมินคุณลักษณะของชายและหญิงในอุดมคติไม่ต่างกันด้วยนั้น อาจเป็นเพราะลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมตั้งแต่ระดับกลางขึ้นไป และระดับสูง ทำให้เด็กชายและเด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะได้รับการฝึกอบรมให้ทั้งลักษณะของพฤติกรรมเครื่องมือ (ลักษณะของความเป็นชาย) กับลักษณะของพฤติกรรมการแสดงออก (ลักษณะของความเป็นหญิง) ในเวลาเดียวกัน ดังเช่นที่พบได้เสมอ ๆ ว่า เด็กชายในกลุ่มชนชั้นกลางจะมีความชายต่ำกว่าเด็กชายในกลุ่มที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่า และเด็กหญิงในกลุ่มชนชั้นกลางก็มีความเป็นหญิงต่ำกว่าเด็กหญิงในระดับชนชั้นต่ำ (Jarungkul Chudatemiya. 1980 ; citing Flech. 1975 : 184)

นอกจากงานวิจัยของ จรุงกุล ชูเดชมิยา (Jarungkul Chudatemiya. 1980 : 195) แล้วงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาททางเพศในประเทศไทยเท่าที่พบนั้น จะเป็นการศึกษาถึงบทบาทหรือสถานภาพของชายและหญิงในด้านต่าง ๆ มากกว่าจะเป็นการศึกษาถึงคุณลักษณะของชายและหญิงตามมโนทัศน์ของความเป็นชาย ความเป็นหญิงที่ศึกษากันในทางจิตวิทยาโดยตรงทั้งสิ้น แต่ก็มีงานวิจัยบางเรื่องที่น่าจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและหญิงได้บ้าง ดังนี้

นิตยกุล อรรถนพวรรณ (2530 : 115 - 116) ได้ทำการศึกษาลักษณะของชายและหญิงในปัจจุบันและลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและหญิง ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลักษณะของชายในปัจจุบันและลักษณะของหญิงในปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า จำนวน 78 ลักษณะ โดยมีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของชายในปัจจุบันมากกว่าเป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบัน 31 ลักษณะ และเป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบันมากกว่าเป็นลักษณะของชายในปัจจุบัน 47 ลักษณะ ลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของชายมากกว่าเป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบันมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ชอบการกีฬา เข้มแข็งกล้าได้กล้าเสีย กล้าเสี่ยง มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง และควบคุมสติได้ในยามคับขัน และลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของหญิงมากกว่าเป็นลักษณะของชายมากที่สุด ได้แก่ ร้องไห้ง่าย ชอบนินทาผู้อื่น หวาดกลัวง่าย อิจฉาเก่ง และช่างสงสัย ตามลำดับ

ลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของชายในปัจจุบันมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ชอบการกีฬา ชอบแข่งขัน-ชอบเอาชนะ เป็นอิสระไม่ขึ้นกับใคร คล่องแคล่วว่องไวและกล้าได้กล้าเสีย กล้าเสี่ยง และลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของชายไทยในปัจจุบันน้อยที่สุด ได้แก่ ร้องไห้ง่าย หวาดกลัวง่าย นุ่มนวล อิจฉาเก่ง และเคร่งศาสนา ตามลำดับ

ลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบันมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ขอบนิทาผู้อื่น ยิ้มง่าย ช่างพูดคุย อารมณ์อ่อนไหวง่าย และอิจฉาเก่ง และลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบันน้อยที่สุด ได้แก่ เครื่องขริบ ควบคุมสติได้ในยามคับขัน ยอมผู้อื่น ชอบบิบบังคับผู้อื่นและเครื่องศาสนา

2. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและลักษณะที่พึงปรารถนาของหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า จำนวน 78 ลักษณะ โดยมีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของชายมากกว่าเป็นที่พึงปรารถนาของหญิง 37 ลักษณะ และเป็นที่พึงปรารถนาของหญิงมากกว่าเป็นที่พึงปรารถนาของชาย 41 ลักษณะ ลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของชายมากกว่าเป็นที่พึงปรารถนาของหญิงมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ชอบการกีฬา เป็นผู้นำ กล้าหาญ เข้มแข็ง และกล้าได้กล้าเสีย กล้าเสี่ยง และลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของหญิงมากกว่าเป็นที่พึงปรารถนาของชายมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ นุ่มนวล ร้องไห้ง่าย ละเอียดอ่อน หวาดกลัวง่าย และรักเด็ก ตามลำดับ

ลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาในอันดับสูงสุด 5 อันดับแรกสำหรับชาย ได้แก่ เข้มแข็ง ชอบการกีฬา พึ่งตนเองได้ เป็นตัวของตัวเอง และคล่องแคล่วว่องไว สำหรับหญิง ได้แก่ รักเด็ก ยิ้มง่าย น่ารัก มีความรับผิดชอบและร่าเริง ตามลำดับ

ลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาในอันดับต่ำสุด 5 อันดับแรกสำหรับชาย ได้แก่ ร้องไห้ง่าย ขอบนิทาผู้อื่น อิจฉาเก่ง หวาดกลัวง่าย และขี้อาย สำหรับหญิง ได้แก่ ก้าวร้าว ใช้คำหยาบหรือสับถาบัน ชอบบิบบังคับผู้อื่น เชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง และเครื่องขริบ ตามลำดับ

3. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลักษณะของชายในปัจจุบัน และลักษณะที่พึงปรารถนาของชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่าจำนวน 85 ลักษณะ โดยมีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาของชายมากกว่าที่เป็นลักษณะของชายในปัจจุบัน 59 ลักษณะ และเป็นลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของชายน้อยกว่าที่เป็นลักษณะของชายในปัจจุบัน 26 ลักษณะ

ลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของชายมากกว่าที่เป็นลักษณะของชายในปัจจุบันมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ขยันหมั่นเพียร ตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีเหตุผล รู้จักกาลเทศะและมีความรับผิดชอบ ตามลำดับ และลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของชายน้อยกว่าที่เป็นลักษณะของชายในปัจจุบันมากที่สุด ได้แก่ ชอบการเอนโย ใช้คำหยาบหรือสับถาบัน ก้าวร้าว รู้จักฉวยโอกาส และชอบบิบบังคับผู้อื่น ตามลำดับ

4. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลักษณะของหญิงในปัจจุบัน และลักษณะที่พึงปรารถนาของหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป จำนวน 81 ลักษณะ โดยรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของหญิงมากกว่าที่เป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบัน 55 ลักษณะ และเป็นลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของหญิงน้อยกว่าที่เป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบัน 26 ลักษณะ

ประเด็นที่ วรรณประเวศ (2513 : 142 - 146) ได้ทำการศึกษาเกณฑ์ปกติของลักษณะบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่นไทยในโรงเรียนรัฐบาลชายและโรงเรียนรัฐบาลหญิง ในจังหวัดพระนครในด้านต่อไปนี้คือ บุคลิกภาพทั่วไป การยอมรับตนเอง-การยอมรับผู้อื่น ความวิตกกังวล การเก็บตัว-การแสดงออก และความต้องการ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 1,000 คน เป็นชาย 500 คน หญิง 500 คน อายุระหว่าง 13 ปี ถึง 17 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนรัฐบาลชาย จำนวน 7 โรงเรียน และโรงเรียนรัฐบาลหญิง จำนวน 5 โรงเรียนในจังหวัดพระนคร เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสำรวจบุคลิกภาพทั่วไป (California Psychological Inventory) แบบสอบถามการยอมรับตนเองและการยอมรับผู้อื่น (Acceptance of Self and Others) แบบสอบถามความวิตกกังวล การเก็บตัว-การแสดงออก และแบบสำรวจความต้องการ (Edwards Personal Preference Schedule) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละลักษณะบุคลิกภาพ ผู้วิจัยหาคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคะแนนมาตรฐานในแต่ละเพศ ผลการวิจัยปรากฏว่า ได้เกณฑ์ปกติของลักษณะบุคลิกภาพในรูปคะแนนมาตรฐานสำหรับเด็กวัยรุ่นชายและหญิง อายุ 13 ปี ถึง 17 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลชายและโรงเรียนรัฐบาลหญิงในจังหวัดพระนคร ที่สำรวจด้วยแบบสอบถามดังกล่าวแล้ว โดยคะแนนมาตรฐานที่ได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10 และได้ลักษณะบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่นชายและหญิง โดยเฉลี่ยในแต่ละช่วงอายุ เมื่อเทียบกับเด็กวัยรุ่นเพศเดียวกันในช่วงอายุอื่นจากภาพตัดขวางดังนี้คือ

(1) เด็กวัยรุ่นชายอายุ 13 ปี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีกว่าเด็กวัยรุ่นชายอายุ 14 และ 16 ปี ยอมรับตนเองมากกว่ายอมรับผู้อื่น มีความวิตกกังวลและเก็บตัวมากที่สุด ต้องการแสดงออกและขอความช่วยเหลือมากที่สุด เด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 13 ปี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้น้อยกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงในช่วงอายุอื่น ยอมรับตนเองมากกว่ายอมรับผู้อื่น มีความวิตกกังวลและเก็บตัวมากที่สุด ต้องการยกย่อง แสดงออก ผูกไมตรีกับผู้อื่น และก้าวร้าว มากที่สุด

(2) เด็กวัยรุ่นชายอายุ 14 ปี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้น้อยกว่าเด็กวัยรุ่นชายอายุ 13, 15 และ 17 ปี ยอมรับผู้อื่นมากกว่ายอมรับตนเอง มีความวิตกกังวลมากกว่าเด็กวัยรุ่นชายอายุ 15 ปี และ 17 ปี แต่เก็บตัวน้อยที่สุด มีความต้องการยกย่อง และความเป็นระเบียบมากที่สุด เด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 14 ปี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้น้อยกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 15 และ 17 ปี แต่มากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 13 และ 16 ปี ยอมรับตนเองมากกว่ายอมรับผู้อื่น มีความวิตกกังวลและเก็บตัวมากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 15, 16 และ 17 ปี มีความต้องการความเป็นระเบียบ ขอความช่วยเหลือ ช่วยเหลือผู้อื่น และก้าวร้าวมากที่สุด

(3) เด็กวัยรุ่นชายอายุ 15 ปี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีกว่าเด็กวัยรุ่นชายอายุ 14 และ 16 ปี ยอมรับตนเองมากกว่าผู้อื่น มีความวิตกกังวลและเก็บตัวน้อยกว่าเด็กวัยรุ่นชายอายุ 13 และ 16 ปี ต้องการปกครองตนเอง ผูกไมตรีกับผู้อื่น ต้องการความเปลี่ยนแปลง มากที่สุด เด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 15 ปี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 13, 14 และ 16 ปี ยอมรับผู้อื่นมากกว่ายอมรับตนเอง มีความวิตกกังวลและเก็บตัวน้อยกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 13, 14 และ 16 ปี ต้องการปกครองตนเองมากที่สุด

(4) เด็กวัยรุ่นชายอายุ 16 ปี มีความสามารถในการปรับตัวได้น้อยที่สุด ยอมรับตนเองมากกว่ายอมรับผู้อื่น วิตกกังวลและเก็บตัวมากกว่าเด็กวัยรุ่นชายอายุ 15 และ 17 ปี และมีความต้องการสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด เด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 16 ปี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้น้อยกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 14, 15 และ 17 ปี ยอมรับตนเองเท่า ๆ กับยอมรับผู้อื่น มีความวิตกกังวลและเก็บตัวน้อยกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 13 และ 14 ปี มีความต้องการยอมรับตนเองและผู้อื่น ยอมรับโทษ อดทนและเปลี่ยนแปลงมากที่สุด

(5) ทั้งเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 17 ปี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีที่สุด มีการยอมรับผู้อื่นมากกว่ายอมรับตนเอง มีความวิตกกังวลและเก็บตัวน้อยที่สุด มีความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น และคบเพื่อนต่างเพศมากที่สุด

จันทรพร หะรินสุต (2513 : 143) ได้ทำการศึกษาเกณฑ์ปกติของลักษณะบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่นไทย ในโรงเรียนราษฎร์ชายและโรงเรียนราษฎร์หญิงในจังหวัดพระนคร ในด้านต่อไปนี้คือ บุคลิกภาพทั่วไป การยอมรับตนเอง - การยอมรับผู้อื่น ความวิตกกังวล

การเก็บตัว - การแสดงออก และความต้องการ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 1,000 คน เป็นชาย 500 คน อายุระหว่าง 13 ถึง 17 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 ในโรงเรียนราษฎร์ชายจำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนราษฎร์หญิงจำนวน 5 โรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ได้เกณฑ์ปกติของลักษณะบุคลิกภาพ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่คิดเป็นคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10 ของเด็กวัยรุ่นชายในโรงเรียนราษฎร์ชาย และของเด็กวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนราษฎร์หญิงอายุระหว่าง 13 ปี ถึง 17 ปี เมื่อใช้แบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น

2. ได้ลักษณะบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่นแต่ละช่วงอายุ เมื่อเปรียบเทียบภาคตัดขวางของเด็กวัยรุ่นแต่ละช่วงอายุในเพศเดียวกัน ปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นชายอายุ 13 ปี มีความต้องการสัมฤทธิ์ผล ไม่มีทักษะในการเข้าสังคมและไม่ต้องการคบเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 13 ปี มีลักษณะของหญิง มีการยอมรับผู้อื่น ไม่รู้สึกว่าตนมีความเป็นอยู่ดี ขี้อายและอึดอัดใจ เวลาเข้าสังคม เด็กวัยรุ่นชายอายุ 14 ปี มีความต้องการผูกไมตรีกับผู้อื่นยอมรับตนเอง ยอมรับผู้อื่น ไม่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผล เด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 14 ปี เก็บตัววิตกกังวล ยอมรับตนเอง ต้องการรับโทษ ไม่ก้าวร้าว และไม่ต้องการปกครองตนเอง เด็กวัยรุ่นชายอายุ 15 ปี มีความวิตกกังวล ต้องการก้าวร้าว ไม่มีการควบคุมตนเอง และไม่ต้องการรับโทษ เด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 15 ปี รู้สึกว่าตนมีความเป็นอยู่ดี ต้องการผูกไมตรีกับผู้อื่น ชอบแสดงออกแต่ไม่ยอมรับตนเอง เด็กวัยรุ่นชายอายุ 16 ปี มีทักษะในการวางตัวในสังคม ค่อนข้างเก็บตัว ต้องการเข้าใจตนเอง และผู้อื่น ต้องการคบเพื่อนต่างเพศ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น และไม่ต้องการแสดงออก เด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 16 ปี มีความทะเยอทะยาน ต้องการความเปลี่ยนแปลง ไม่ค่อยมีลักษณะของหญิง และมีความวิตกกังวลต่ำ

เด็กวัยรุ่นชายอายุ 17 ปี มีสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากความเป็นตัวของตัวเอง ต้องการปกครองตนเอง มีความวิตกกังวลต่ำ ไม่ยอมรับตนเอง ชอบแสดงออกและไม่ต้องการเป็นระเบียบส่วนเด็กวัยรุ่นหญิงอายุ 17 ปี มีความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ต้องการปกครองตนเอง ต้องการคบเพื่อนต่างเพศ และไม่ยอมรับผู้อื่น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าเด็กวัยรุ่นชายและหญิงอายุ 17 ปี มีความต้องการเป็นอิสระ มีทักษะในการเข้าสังคม ปรับตัวได้ดีกว่ามีความวิตกกังวลน้อยกว่า แต่มีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับตนเองและผู้อื่นเท่าเด็กวัยรุ่นชายและหญิงอายุ 13 และ 14 ปี

วัฒนา พลอยพราว (2516 : 56) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางบุคลิกภาพของวัยรุ่นชายและหญิงในจังหวัดสิงห์บุรีกับในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ วัยรุ่นชายหญิงระหว่าง 16 - 19 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 5 เป็นวัยรุ่นสิงห์บุรี 200 คน ชาย 100 คน หญิง 100 คน และเป็นวัยรุ่นกรุงเทพฯ 200 คน ชาย 100 คน หญิง 100 คน เช่นเดียวกัน รวมทั้งสิ้น 400 คน การรวบรวมข้อมูล ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามบุคลิกภาพนักเรียนมัธยมแบบเอ ("HBQP" Form A.) พบว่า

1. วัยรุ่นในกรุงเทพฯ มีบุคลิกภาพด้านสภาพร่างกายหรือหุดหู่ และด้านความสามารถในการเข้ากลุ่มสูงกว่าวัยรุ่นในจังหวัดสิงห์บุรี แต่ต่ำกว่าในด้านความสามารถในการรับผิดชอบ
2. วัยรุ่นในกรุงเทพฯ มีบุคลิกภาพด้านสภาพร่างกายหรือหุดหู่ ด้านความสามารถทางการเรียน และด้านสภาพทางจิตใจที่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว เอาจริงเอาจังสูงกว่าวัยรุ่นชายในจังหวัดสิงห์บุรี แต่ต่ำกว่าในด้านความสามารถในการรับผิดชอบและด้านความสามารถในการควบคุมจิตใจ
3. วัยรุ่นในกรุงเทพฯ มีบุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสภาพทางอารมณ์ที่ค่อนข้างจะใจเย็นสูงกว่าวัยรุ่นหญิงในจังหวัดสิงห์บุรี แต่ต่ำกว่าในด้านความสามารถในการสังคมและความสามารถในการเรียน
4. วัยรุ่นชายในกรุงเทพฯ มีบุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการบังคับตนเอง ด้านความสามารถในการเข้ากลุ่ม ด้านสภาพร่างกายหรือหุดหู่ และด้านสภาพทางจิตใจที่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว เอาจริงเอาจังสูงกว่าวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพฯ แต่ต่ำกว่าในด้านความสามารถในการรับผิดชอบ
5. วัยรุ่นในจังหวัดสิงห์บุรีมีบุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านความมั่นใจในตนเอง ด้านความสามารถในการควบคุมจิตใจ ด้านความเป็นตัวของตัวเอง และด้านสภาพทางจิตใจที่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยวเอาจริงเอาจัง สูงกว่าวัยรุ่นหญิงในจังหวัดสิงห์บุรี แต่ต่ำกว่าในด้านความสามารถในการสังคมและด้านการประพฤติตนตามระเบียบแบบแผน

เทอร์แมนและไมล์ (Terman and Mile. 1940 : 186 - 189) ได้ศึกษาความแตกต่างของบุคลิกภาพระหว่างชายและหญิงในสหรัฐอเมริกา ใช้กลุ่มตัวอย่างชายและหญิงหลายร้อยคน ทดสอบด้านแบบทดสอบ 2 ชนิด (Word Association test, ink-blot

Association Test) ได้ผลดังนี้ เพศชายกล่าวอ้างสิทธิ์ของตนเองและก้าวร้าวมากกว่าทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความเข้มแข็งและกล้าหาญมากกว่า แต่มีกิริยามารยาท ภาษาและอารมณ์หยวนกว่าหญิง ส่วนเพศหญิงมีความต้องการ เห็นอกเห็นใจ ขี้เหนียว จู้จี้ มีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่า และเทอร์แมนยังได้ทำการวิจัยร่วมกับจอห์นสัน (Terman and Johnson. 1940 : 336) เกี่ยวกับความกังวลใจ ทักษะคิด ค่านิยมและความมั่นคงทางอารมณ์ของเพศชายและเพศหญิง พบว่า เพศหญิงชอบเกี่ยวข้องกับสังคมมากกว่า (Social Oriented) ซึ่งความแตกต่างนี้ได้ปรากฏตั้งแต่ตอนต้นของชีวิต โดยผู้วิจัยให้เหตุผลว่าเพราะเพศหญิงเรียนภาษาได้เร็วกว่าเพศชาย จึงช่วยให้เพศหญิงสามารถใช้ภาษาติดต่อได้ดีกว่าเพศชายตั้งแต่ยังเป็นเด็ก และพบว่าเพศหญิงมีความกลัว กังวลใจ และแสดงการตื่นตกใจมากกว่า ซึ่งผู้วิจัยให้ความเห็นว่าอาจเนื่องมาจากบทบาทที่แตกต่างกันระหว่างเพศ และความเข้มงวดของบิดามารดาต่อพฤติกรรมดังกล่าวของเพศทั้งสองนี้ มอนโซ (Monroe. 1952) มีความเห็นเช่นเดียวกับการศึกษาของจอห์นสันและเทอร์แมน คือ เพศหญิงมีความสามารถและสนใจในสังคมมากกว่าเพศชายตั้งแต่วัยเด็กตอนต้นจนถึงวัยผู้ใหญ่ เพศหญิงมีมารยาทในการเข้าสังคมกับผู้อื่นมีความสนใจในการเข้าสังคมและเป็นที่ยอมรับมากกว่า เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1969 : 9 - 10) ได้ทำการศึกษาความต้องการของนักศึกษาชายและหญิง โดยใช้แบบสำรวจ EPPS (Edwards Personal Preference Schedule) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,549 คน เป็นชาย 760 คน และหญิง 789 คน พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการต่างกันคือ นักศึกษาชายมีความต้องการมากกว่านักศึกษาหญิงในด้านความสัมฤทธิ์ผล พึ่งตนเองมีอำนาจเหนือผู้อื่น คบเพื่อนต่างเพศและมีความต้องการก้าวร้าว แต่มีความต้องการน้อยกว่านักศึกษาหญิงในด้านความต้องการยกย่องผู้อื่น ผูกไมตรีกับผู้อื่น ขอความช่วยเหลือ ยอมรับโทษ ให้ความช่วยเหลือ

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิด

การุณี สุหร่าย (2522 : 70) ได้ทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็นลูกคนโต คนกลางและคนสุดท้อง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยลูกคนโต 76 คน คนกลาง 97 คน และลูกคนสุดท้อง 60 คน จากครอบครัวซึ่งมีจำนวนพี่น้อง 3 - 5 คน ซึ่งกำลังศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคณะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2521

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดบุคลิกภาพอีพีเอส (EPPS) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมี 2 ตัวประกอบ และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยวิธีดีคาน ผลการวิจัยพบว่า

- 1) นิสิตที่เป็นลูกคนโต คนกลางและคนสุดท้อง มีลักษณะบุคลิกภาพด้านความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) นิสิตหญิงมีลักษณะบุคลิกภาพด้านความต้องการยกย่องผู้อื่น (n Def) ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (n Aff) ความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่น (n Int) ความต้องการขอความช่วยเหลือ (n Suc) และความต้องการเปลี่ยนแปลง (n Chg) สูงกว่านิสิตชาย แต่มีความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น (n Dom) และความต้องการคบเพื่อนต่างเพศ (n Het) ต่ำกว่า นิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศศิวิมล โสภณพันธ์ (2522 : 51) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลำดับการเกิดกับการปรับตัว โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ลูกคนโต 40 คน คนกลาง 40 คน และคนเล็ก 40 คน จากครอบครัวซึ่งมีจำนวนพี่น้อง 3 และ 5 คน และเป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 14 - 19 ปี จากโรงเรียน 6 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามสถานภาพทางครอบครัว ซึ่งครอบคลุมในด้านอายุ เพศ ลำดับการเกิดและจำนวนพี่น้อง แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงให้ทำแบบสำรวจเกี่ยวกับปัญหาของ มุนี ซึ่งภาควิชาจิตวิทยาได้ดัดแปลงเป็นภาษาไทย และให้ครูประจำชั้นทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่าง ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวกับคะแนนปัญหามุนี และหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนปัญหากับคะแนนความเห็นจากครู ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ลูกคนโต คนกลางและคนเล็กมีปัญหาการปรับตัว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน
- 2) คะแนนความเห็นจากครู มีความสัมพันธ์กับคะแนนปัญหาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุมความเอื้อเฟื้อและวินัยทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น ป.ก.ศ. ปีที่ 1 ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จำนวน 450 คน เป็นชาย 220 คน หญิง

230 คน ผลปรากฏว่า กลุ่มบุตรคนโต กลุ่มบุตรคนรอง และกลุ่มบุตรคนเล็ก ได้รับความรักและถูกควบคุมไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังมีความเอื้อเฟื้อและวินัยทางสังคม ไม่แตกต่างกันอีกด้วย

ปัญญากรณ ชุตังกร (2520 : 52) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางสังคมกับสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 150 คน พบว่าองค์ประกอบทางสังคมด้านลำดับการเกิด ช่วงห่างของบุตร ลักษณะของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลรวม และสัมฤทธิ์ผลรายวิชาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ปาริชาติ จันทรเพ็ญ (2521) ได้ศึกษาเรื่องลำดับการเกิดและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของวัยรุ่น พบว่า ลูกคนโตมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าลูกคนอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างเพศชายและหญิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ประณต เล็กสวาสดี (2517) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การพึงผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ พบว่า เด็กที่เป็นลูกคนแรก คนรองและคนสุดท้อง ได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักไม่ต่างกันทั้งในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง ได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมไม่ต่างกัน พร้อมทั้งได้คะแนนการพึงผู้อื่นไม่ต่างกัน ในเพศหญิง แต่ในกลุ่มเพศชาย พบว่า เด็กชายที่มีลำดับการเกิดต่างกัน ได้คะแนนการพึงผู้อื่นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ลูกชายคนสุดท้องและลูกชายคนรองได้คะแนนการพึงผู้อื่นมากกว่าลูกชายคนแรก แต่ลูกชายคนสุดท้องและลูกชายคนรองได้คะแนนการพึงผู้อื่นไม่ต่างกัน เด็กที่เป็นลูกคนแรก คนรองและคนสุดท้องได้คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ลูกคนแรกและลูกคนรองได้คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบมากกว่าคนสุดท้อง แต่ลูกคนแรกและลูกคนรองได้คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบไม่ต่างกัน นอกจากนี้ พบว่าเด็กที่เป็นลูกคนแรก คนรองและคนสุดท้อง ได้คะแนนพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำไม่ต่างกัน

กาญจนา แก้วเย็น (2523 : 35 - 36) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดและอัตมโนทัศน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 14 - 17 ปี มีพี่น้อง 3 - 5 คน จำนวน 336 คน เป็นลูกคนโต 112 คน ลูกคนกลาง 112 คน ลูกคนสุดท้อง 112 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ของปีแอร์ส์ และแฮร์ริสซึ่งแปลโดย จุไรรัตน์ เปรมขันธ์เสียร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง ผลการวิจัยแสดงว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนจากแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่มาจากลำดับการเกิดต่างกัน

แก้วดา คณะวรรณ (2510 : 46 - 47) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของลำดับ การเกิดกับบุคลิกภาพทางด้าน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 80 คน โดยใช้เครื่องมือ Semantic Differential Scales คะแนนสอบและคะแนนสังคมมิติ ผลการวิจัยพบว่า ลำดับการเกิดไม่ทำให้บุคลิกภาพของเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แอลเดอร์ (Adler) เป็นนักจิตวิทยาคนแรกที่ยอมรับเรื่องราวเกี่ยวกับลำดับการเกิด จึงได้สรุปแนวความคิดของแอลเดอร์จากการเขียนของออกเลอร์ (Orgler) เมดินัส (Medinus) และ ประมวล คิดค้นขึ้น ที่กล่าวถึงลำดับการเกิดต่าง ๆ ว่า

ลูกคนโตจะรู้สึกต่อการมีน้องเหมือนกับ "พระราชินีที่ถูกแย่งบัลลังก์" จึงต้องแย่งคืนโดยการต่อสู้ ซึ่งจะทำให้มีผลต่อพฤติกรรม คือ ดื้อดึง ทำลายสิ่งของ ไม่ยอมกินอาหารหรือนอนตามเวลา พ่อแม่ไม่เข้าใจลงโทษเด็ก ทำให้เด็กเกลียดน้องมากขึ้น การต่อสู้เพื่อแย่งความรักคืน อาจจะออกมาในรูปเอาใจพ่อแม่ ทำตัวเป็นเด็กลงไปอีก เพื่อเรียกร้องความสนใจหรือกีดกันข่มเหงน้อง ลูกคนโตมักได้รับมอบหมายจากครอบครัว เช่น ดูแลน้อง ดูแลบ้าน ทำให้ลูกคนโตพัฒนาความรับผิดชอบ เป็นผู้นำ เอาจริงเอาจังหรือเป็นผู้ไว้อำนาจ แอลเดอร์ได้วิเคราะห์ว่า ลูกคนโตมักเป็นนักจัดองค์การที่ดี มีความสามารถสูง มีความยุติธรรม แต่เป็นนักเผด็จการ อนุรักษ์นิยม ในกรณีที่ลูกคนโตมีประสบการณ์ไม่ดีมาก ๆ อาจกลายเป็นอาชญากรหรือเป็นโรคประสาท

ลูกคนกลาง พ่อแม่เคยเลี้ยงดูลูกคนแรกมาแล้ว จึงค่อยผ่อนคลายความเคร่งเครียด ความวิตกกังวล ทำให้ลูกคนกลางไม่เคร่งเครียดหรือเอาจริงเอาจังเกินไป มีนิสัยรักสนุก ไม่สนใจที่จะทำตนให้เป็นผู้ใหญ่หรือรับผิดชอบมากเท่าลูกคนโตแต่ลูกคนกลางต้องเผชิญกับพี่ที่โตกว่าอยู่เสมอ จึงกลายเป็นคนมีความรู้สึกแข่งขันถ้าเขาแข่งขันกับพี่ได้สำเร็จก็จะมีแบบแผนบุคลิกภาพที่ดีมาก แต่ถ้าพ่ายแพ้เขาจะหมดหวัง เศร้าหมองในช่วงเวลาต่อมา นอกจากนี้ลูกคนกลางยังพบกับปัญหาการมีน้องคนเล็ก เพราะพ่อแม่จะหันไปเอาใจใส่กับลูกคนเล็ก ทำให้ลูกคนกลางมีทัศนคติของการยอมแพ้ ขาดความคิดริเริ่ม กลายเป็นคนเกร

ลูกคนสุดท้อง จะมีความรู้สึกที่ตัวเองสำคัญเหนือคนอื่น เพราะทั้งครอบครัวหันมาเอาใจใส่ ถ้าเขามีความสามารถเหนือพี่ ๆ เขาจะรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจ แต่ถ้าไม่มีความสามารถอยู่ในตัวก็จะกลายเป็นคนหลบซ่อน ขี้เกียจ หลบหนีกาน ขำเวลา หาข้อแก้ตัวเมื่อทำผิด

จากการที่ลูกคนสุดท้องได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษจะมีข้อดี คือทำให้เขาเกิดความรักนับถือตนเอง ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้ที่จะรักนับถือผู้อื่นด้วย แต่มีข้อเสียคือทำให้อ่อนแอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องการความช่วยเหลือและขึ้นกับคนอื่นเมื่อโต

สแคชเตอร์ (Schachter. 1959) พบว่าบุตรแรกมักต้องการอยู่กับผู้อื่นในสภาพการณ์ซึ่งก่อให้เกิดความกังวลหรือความกลัว ชาร์นอฟ และซิมบาร์โด (Sarnoff and Zimbardo. 1961) สกูลเลอร์ และสการ์ส (Schooler and Scars. 1962) พบว่าบุตรหญิงคนแรกมีแนวโน้มที่จะรักกันในหมู่เพื่อนมากกว่าผู้ที่ เป็นบุตรชายคนแรกของครอบครัว ส่วนบอสซาร์ด และบอล (Bossard and Boll. 1955) ดักลาส (Douglas. 1964) แมคอาร์เทอร์ (Mc Arthur. 1956) เซียร์ส (Sears. 1950) พบว่า บุตรคนแรกมักจะเข้าสังคมเก่ง เข้ากับคนได้ง่าย เป็นกันเองกับเพื่อน บุตรคนโตเข้ากับคนได้ยาก มีความเครียดและไวต่อความรู้สึกในหมู่เพื่อนจากการศึกษาบุตรชายคนโตของเบคเกอร์และคาร์รอล (Becker and Carroll. 1962) พบว่า มีความพร้อมที่จะได้รับอิทธิพลจากผู้อื่นได้มากกว่าผู้ซึ่งเป็นบุตรชายคนรอง เช่น ตกอยู่ใต้อาณาของกลุ่มได้มากกว่า สัมสัน ฮอลล์ และวิลเลอร์แมน (Hall and Willerman. 1963) ที่ว่า บุตรชายคนโตได้รับอิทธิพลด้านการศึกษาจากเพื่อนร่วมห้องได้มากกว่า

ในการศึกษาเด็กวัยก่อนเข้าเรียนของ คอช (Koch. 1957 : 22) ไม่พบความแตกต่างระหว่างแบบแผนทางด้านมิตรภาพหรือจำนวนเพื่อนของผู้ที่เป็นบุตรคนแรกและบุตรคนที่ 2 ของครอบครัว แซมสัน (Sampson. 1962 : 398) พบว่า บุตรคนโตที่เป็นหญิงไม่ยอมรับอิทธิพลเท่าผู้ซึ่งเป็นบุตรหญิงคนที่ 2 และ ซิงเกอร์ (Singer. 1964) พบว่าบุตรชายคนรองจะใช้ทักษะให้ได้เกรดสูง ๆ ในขณะที่เด็กเพศหญิงซึ่งเป็นบุตรคนแรกจะได้เกรดสูง รวมทั้งเป็นที่ดึงดูดสายตาครูได้มาก คอช (Koch. 1956, 1960) ศึกษาอิทธิพลของพี่น้องต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็กกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 5 - 6 ขวบ จำนวน 360 คน เขาได้ศึกษาตัวแปรคือ เพศของกลุ่ม ตัวอย่าง เพศของพี่น้อง ลำดับการเกิดของกลุ่มตัวอย่าง ช่วงห่างของอายุของพี่น้องซึ่งห่างกันตั้งแต่ 2 - 6 ปี กับตัวแปรตาม คือ ลักษณะต่าง ๆ ซึ่งได้จากการประเมินของครู คอชพบว่า

1. ลูกคนโตมีพัฒนาการทางภาษะดีกว่าลูกคนที่สอง, พูดได้ชัดเจนกว่า ยิ่งถ้าช่วงอายุของเด็กทั้ง 2 แตกต่างกันมาก ผลที่ได้จะยิ่งชัดเจนขึ้น

2. การเลียนแบบบทบาททางเพศ จะเลียนแบบตามเพศของพี่ แต่ถ้าอายุของพี่ มีช่วงห่างกันมาก การเลียนแบบจะลดลง

3. เด็กที่มีพี่น้องเป็นชาย จะมีระดับสติปัญญาสูงกว่า เด็กที่มีพี่น้องเป็นหญิง พิจารณาจาก Primary Mental Ability Test ซึ่งอาจเป็นเพราะเด็กผู้ชายมีประสบการณ์ มากกว่า

4. ลูกคนที่ 2 จะสนใจสิ่งต่าง ๆ มากกว่าลูกคนโต ยิ่งถ้าต่างกันอย่างมากก็จะ แตกต่างกันมาก

5. ลูกคนโตมีการวางแผนสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่า เพื่อจะรักษาตำแหน่งความเป็น หนึ่งของตนไว้

โรเซนบลัท และสคูกเบิร์ก (Rosenblatt and Skoogberg. 1974 : 48 - 54) ศึกษาเรื่องลำดับที่เกิดของบุคคลต่างวัฒนธรรมโดยตั้งสมมุติฐานว่า มีความแตกต่าง ของบุคคลที่มีลำดับที่เกิดต่างกันสังคมต่าง ๆ ทั้งในส่วนที่ได้รับการเลี้ยงดูเมื่อยังเป็นเด็ก และในส่วนที่เป็นบทบาทขณะที่เป็นผู้ใหญ่ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในสังคม 39 แห่ง วิธีการศึกษา ให้ผู้ประเมิน (Rater) รวม 4 คน 2 คนประเมิน (Rate) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กอีก 2 คน ประเมิน (Rate) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ เกี่ยวกับสิ่งที่เด็กมีส่วนมีอิทธิพลต่อสถานภาพของบิดา มารดาเกี่ยวกับประสบการณ์ในวัยเด็กและเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ ผลจาก การศึกษาพบว่า บุตรคนแรกทั้งชายและหญิงมีส่วนในการเพิ่มสถานภาพของบิดา มารดา โดยเพิ่ม ความมั่นคงในชีวิตการแต่งงาน ของบิดา มารดา บุตรคนแรกมักจะได้รับการประกอบพิธีทางศาสนา เมื่ออยู่ในวัยเด็กจะมีอำนาจเหนือญาติ พี่น้อง และเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ บุตรหญิงคนแรกจะได้รับ การยกย่องจากญาติพี่น้องมากกว่าบุตรหญิงคนอื่น ๆ ของครอบครัว ส่วนบุตรชายคนแรก มักมี อำนาจเหนือญาติพี่น้องมีการควบคุมตนเองมากกว่า มีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือบุคคลอื่น นอกจากนี้ ยังได้รับความยกย่องนับถือ และเป็นผู้นำของญาติพี่น้องอีกด้วย

บิกเนอร์ (Bigner. 1973 : 564 - 573) ได้ศึกษาการจำแนกบทบาทตาม อายุและบทบาทตามเพศของพี่น้อง จากการศึกษาที่เป็นบุตรคนที่ 2 ของครอบครัวอายุระหว่าง 5 - 13 ปี ทั้งชายและหญิง จำนวน 578 คน โดยการทดสอบเป็นรายบุคคลให้ดูรูปพี่น้อง 48 คู่ แล้วตอบคำถามโดยการให้ชื่อบุคคลหรือบอกว่าคนใดในรูปที่ควรจะเป็นพี่หรือคนใดควรจะเป็น น้องและคำถามอื่น ๆ เกี่ยวกับอายุ และบทบาทตามเพศ แล้วจึงแบ่งผู้รับการทดลองเป็นกลุ่มสูง

และต่ำตามลักษณะคำตอบ ผลการวิจัยพบว่า ไม่พบการเปลี่ยนแปลงของบทบาท ตามอายุ และบทบาทตามเพศของพี่น้องอย่างมีนัยสำคัญ จากการอภิปรายผลพบว่า ข้อมูลจากการวิจัย แสดงถึงค่านิยมและความสำคัญของญาติพี่น้องว่าบุตรคนที่ 2 จะรับรู้ว่าเป็นคนโตของตนนั้นเป็นบุคคลสำคัญ และรับรู้บทบาทของญาติ พี่น้อง เป็นส่วนกำหนดบทบาทของตนเองอีกด้วย แกนดี้ (Gandy. 1973) ศึกษาความแตกต่างของลำดับที่เกิดในกลุ่มนักศึกษาชาย โดยใช้แบบสอบถามความสนใจด้านอาชีพ ชื่อ Strong Vocational Interest Scale - Basic Interest Scales (SVIB) และศึกษาเพศของญาติพี่น้องและผลของการมีปฏิสัมพันธ์กัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปีแรกของมหาวิทยาลัยคาร์โรไลนาใต้ University of South Carolina จำนวน 150 คน สรุปผลได้ว่าไม่สามารถใช้ลำดับที่เกิดประกอบการเข้าใจหรืออธิบายพัฒนาการของพฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์ได้ สถานภาพของมนุษย์เพียงแต่เป็นสิ่งที่เพิ่มการกำหนดสิ่งแวดล้อมทางสังคม และประสบการณ์ทางจิตวิทยา ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการของแบบฉบับแห่งบุคลิกภาพและพฤติกรรมของมนุษย์เท่านั้น

สคูน เวอร์ (Schoonover. 1959 : 145) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาและผลสัมฤทธิ์กับลำดับที่เกิด, เพศของพี่น้อง และช่วงห่างของอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นพี่น้องที่มีอายุใกล้เคียงกัน 64 คู่ เครื่องมือที่ใช้ทดสอบสติปัญญา คือ The Stanford Binet test และ The Stanford Achievement test ผลการวิจัยพบว่า

1. ไม่พบความแตกต่างระหว่างพี่น้องในเรื่องของเชาวน์ปัญญาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ผู้ที่มีพี่น้องเป็นชาย มีอายุสมองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีพี่น้องเป็นหญิง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของเชาวน์ปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับพี่น้องที่มีอายุใกล้เคียงกันเป็นคู่ ๆ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นัตทัล และคนอื่น ๆ (Nuttal and others. 1976 : 217) ได้ศึกษาอิทธิพลของขนาดครอบครัว ลำดับการเกิด ช่วงห่างของพี่น้อง และความหนาแน่นของพี่น้องต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนชายและหญิง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างชาย 247 คน หญิง 306 คน พบว่าหลังจากควบคุมสมรรถภาพทางสมอง (I.Q.) และนักเรียนชายที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะมี

อันดับคะแนนสูงกว่านักเรียนชายที่มาจากครอบครัวใหญ่ นักเรียนหญิงที่เป็นลูกคนแรกมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักเรียนหญิงที่เป็นบุตรคนรอง นอกจากนี้เขาได้เสนอแนะว่า นักเรียนหญิงที่เป็นลูกคนโตอาจมีพัฒนาการหรือความรับผิดชอบที่ต้องทำงานหนักทำให้มี สัมฤทธิ์ผลสูง สำหรับช่วงที่ห่างของพี่น้องนั้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เฉพาะในนักเรียนชายเท่านั้นและหลังจากควบคุมสมรรถภาพทางสมองแล้ว ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

เทอร์แมน และไมล์ (Terman and Miles. 1963) ได้กล่าวถึงลักษณะทางด้านรักร่วมเพศว่า เกิดจากการได้รับความรักจากมารดาซึ่ง มักจะแสดงออกมาอย่างมากกับลูกชายคนโต ลูกคนสุดท้องหรือลูกคนเดียว

สแควเตอร์ และคนอื่น ๆ (Schachter and others. 1976 : 418 - 427) ได้ศึกษาการไม่ทำตามอย่างกันของผู้ที่เป็นพี่น้องกันในครอบครัวที่มีพี่น้อง 2 คน และ 3 คน โดยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาใน Columbia University จำนวน 383 คน ในจำนวนนี้เป็นนักศึกษาที่มีพี่น้อง 2 คน 180 คน และพี่น้อง 3 คน 203 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยปรากฏว่า กรณีที่บุตรคนโตตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของน้องคนรองผลที่ได้แสดงถึงการไม่ทำตามอย่างกันสูงสุด ส่วนในกรณีที่บุตรคนโตตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับน้องคนที่ 3 หรือน้องคนที่ 3 ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของพี่คนโตแสดงถึงการไม่ทำตามอย่างกันน้อยที่สุด และกรณีสุดท้าย บุตรคนที่ 2 ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของน้องที่เป็นบุตรคนที่ 3 หรือบุตรคนที่ 3 ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพี่ซึ่งเป็นบุตรคนที่ 2 แสดงการไม่ทำตามอย่างกันในระดับปานกลาง ผู้วิจัยเสนอว่าอาจใช้การไม่ทำตามอย่างกันในระหว่างพี่น้องนี้เป็นวิธีแก้ปัญหาคำถามอีกจากกัน

บอสซาร์ด และบอล (Bossard and Boll) กล่าวว่า การปรับตัวของมนุษย์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดของครอบครัว และเชื่อว่าอันดับที่ของบุตรในครอบครัวมีผลต่อการเลี้ยงดูและการได้รับความรัก ความอบอุ่น จากบิดามารดา ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุตรได้

มิลเลอร์ และมารูยามา (Miller and Maruyama. 1976 : 123 - 131) ศึกษาความสัมพันธ์ของลำดับการเกิดและความเป็นที่นิยมในหมู่เพื่อน โดยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 1,750 คน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน คาลิฟอร์เนีย (Riverside

California) ตัวแปรคือ เชื้อชาติ มีผิวดำ เม็กซิกัน-อเมริกัน และผิวขาว ลำดับการเกิดคือ ลูกคนโต คนกลางและคนสุดท้อง วิธีการศึกษาโดยใช้สังคมมิติในสถานการณ์การเลือกเพื่อนที่จะนั่งด้วย และการให้คะแนนของครู พบว่า ลูกคนกลางและลูกคนสุดท้องได้รับเลือกเป็นเพื่อนเล่น และเพื่อนที่นั่งด้วยมากกว่าลูกคนโต และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ก็พบว่าลูกคนกลางและลูกคนสุดท้องมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีกว่าลูกคนโต

คอร์เซลล์โล (Corseello. 1973 : 3132 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดและการรับรู้ของเด็กเกี่ยวกับพ่อแม่ในด้านการให้ความรักความเมตตา และการปรับตัว กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนระดับ 4 ชาย 96 คน และหญิง 105 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นเด็กชั้นกลางค่อนข้างต่ำ ลำดับการเกิดของกลุ่มตัวอย่างจำกัดเพียงลูกคนโต คนที่ 2 และคนที่ 3 และเป็นครอบครัวคนผิวขาวเท่านั้น ข้อค้นพบบัญชีสำคัญคือ

1. ลูกชายคนโตแสดงการรับรู้ความเมตตาของพ่อแม่ได้สูงกว่าลูกคนที่ 2 และที่ 3
2. ลำดับการเกิดไม่มีผลต่อการรับรู้ความเมตตาของพ่อแม่ของเด็กหญิง
3. ลำดับการเกิดไม่มีผลต่อเด็กชายและเด็กหญิงในการรับรู้ความรักของพ่อแม่
4. ลูกชายคนโตแสดงการปรับตัวทางสังคมได้สูงกว่าลูกชายคนที่ 2 และที่ 3
5. ลำดับการเกิดไม่มีผลกับการปรับตัวทางสังคมของเด็กหญิง

แมคเกอร์ก และเลวิส (Mc Gurk and Lewis. 1972 : 366) ศึกษาความแตกต่างของเด็กที่มีลำดับการเกิด 3 ประการ คือ เป็นบุตรคนแรก บุตรคนที่ 2 และบุตรคนที่ 3 โดยแบ่งเป็น บุตรคนโต 14 คน บุตรคนที่ 2 10 คน บุตรคนที่ 3 28 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 24 คน เป็นหญิง 28 คน อายุ 47 เดือน แล้วประเมินพฤติกรรมทางสังคม 14 พฤติกรรม พบว่า ในด้านลำดับที่การเกิด สิ่งที่บุตรคนที่ 2 มีความแตกต่างจากผู้ที่เป็นบุตรคนแรก และบุตรคนอื่น ๆ ในครอบครัว ซึ่งแม้จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็ปรากฏความสัมพันธ์เชิงเส้นโค้งอย่างเห็นได้ชัด จากการวัด 10 - 14 ครั้ง ในด้านต่าง ๆ คือ บุตรคนที่ 2

1. ต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่มากกว่า
2. ต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่มากกว่า
3. ใช้เวลาในการทำกิจกรรมส่วนบุคคลมากกว่า
4. พุดเก่งกว่า

5. แสดงอารมณ์ในทางลบออกมามากกว่า

6. แสดงความก้าวร้าวโดยทางวาจาต่อเพื่อนมากกว่า

แต่ไม่พบการปะทะสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างเพศและลำดับการเกิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฮิลตัน (Hilton. 1971 : 193 - 194) ได้ทำการทดลองเพื่อทดสอบ สมมุติฐานที่ว่า ลำดับการเกิดและพฤติกรรมการพึ่งพิงผู้อื่น มีความสัมพันธ์กัน กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น เด็กอายุ 4 ขวบ 3 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มแรกเป็นลูกคนเดียว กลุ่มที่ 2 เป็นลูกคนแรก และกลุ่มที่ 3 เป็นลูกคนรอง ทดลองโดยให้เด็กแต่ละคนแก้ปัญหาขณะมีแม่อยู่ในที่นั้น ในระหว่าง พัก ผู้ทดลองจะปล่อยให้แม่อยู่ล้าหลังกับลูก และแอบดูพฤติกรรมของแม่และเด็ก โดยที่แม่และเด็ก ไม่รู้ตัว ผลการทดลองปรากฏว่า เด็กที่เป็นลูกคนเดียวและคนแรกจะแสดงพฤติกรรมพึ่งพิงผู้อื่นมากกว่ากลุ่มลูกคนรอง ยิ่งกว่านั้นแม่ถึง 18 คน ที่ไม่สนใจคำสั่งยังคงให้ความช่วยเหลือลูกของตน ต่อไป ในจำนวน 18 คนนี้มีถึง 15 คน ที่เป็นแม่ลูกคนแรก จากการศึกษาเพิ่มเติม เขาพบว่า เด็กที่เป็นลูกคนแรกมักจะได้รับ การปฏิบัติจากแม่อย่างไม่สม่ำเสมอ แต่ลูกคนรองจะได้รับระดับ ของความรักอย่างเต็มที่

แองเกอร์ (Angers. 1963 : 116 - 124) ศึกษาถึงลำดับการเกิดกับการ เข้าไปขอรับการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษา โดยให้ความหมายของการแนะแนวว่า คือการให้ ข้อมูล ส่วนการให้คำปรึกษาหมายถึง การช่วยเหลือในสถานการณ์การแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง จำนวน 150 คน อายุตั้งแต่ 17 - 19 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 18 ปี ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่เป็นลูกคนโต จำนวน 50 คน จะไปขอรับการแนะแนว 38 คน ขอรับ คำปรึกษา 12 คน ในการศึกษาลักษณะอื่น ๆ ด้วย ปรากฏว่านิสิตที่เป็นลูกคนโต ชอบกีฬา สนใจ วิชาวิทยาศาสตร์ คาดหมายว่าจะทำงานในตำแหน่งผู้มีอำนาจ ส่วนใหญ่ได้คะแนนจากการ ทดสอบ Strong Vocational Interest test ยอดเยี่ยม ประารถนาจะเรียนให้สูงยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ตนตั้งเป้าหมายไว้ ส่วนนิสิตที่เป็นลูกคนสุดท้องจะตรงข้ามกับ ลูกคนแรก คือ ในจำนวน 50 คน ไปขอรับคำปรึกษา 38 คน ไปขอรับการแนะแนว 12 คน ชอบวรรณคดีและละคร คาดหมายว่าจะมีอาชีพในตำแหน่งรอง ๆ ได้ ได้รับคะแนนการทดสอบ Strong Vocational Interest test ดีเยี่ยมไม่กี่คน ไม่สนใจการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ส่วนนิสิตที่เป็นลูกคนกลางจะมีลักษณะกึ่งกลางระหว่างลูกคนโตและลูกคนรอง คือ ในจำนวน

50 คน มาขอรับการแนะแนว 27 คน ขอรับคำปรึกษา 23 คน ชอบกิจกรรมเหมือนลูกคนโตตรงที่ต้องการมีอาชีพเป็นหัวหน้าคน ได้รับคะแนนจากการทดสอบ Strong Vocational Interest test ดีเยี่ยมน้อยกว่าลูกคนโต แต่มากกว่าลูกคนสุดท้อง

คาร์แกน และจูเลียน (Carrigan and Julian. 1966 : 140 - 144) ได้ทดลองกับเด็กชั้นประถมปีที่ 6 (เกรด 6) 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่บอกให้ทราบถึงความนิยมของคนอื่น และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ไม่บอกอะไรเลย ก่อนการทดลองผู้ทดลองได้กระตุ้นให้เด็กเกิดความต้องการเพื่อน โดยให้ตอบคำถาม ในสังคมมิติวิธีการทดลองคือ ผู้ทดลองอ่านนิทานหลายเรื่องให้เด็กฟัง แล้วให้เด็กตอบว่าชอบเรื่องใดมากที่สุด โดยบอกกับเด็กกลุ่มที่หนึ่งว่า มีเรื่องใดบ้างที่เด็กห้องอื่นชอบมาก ผลการทดลองพบว่า ลูกคนเดียวและลูกคนโต ทำตามคนอื่นมากกว่าลูกคนอื่น ๆ โดยเฉพาะลูกคนโตที่เป็นผู้ชายทำตามคนอื่นมากกว่าลูกคนโตที่เป็นผู้หญิง

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

จินตนา อินทรไทย (2524 : 47 - 49) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน จำนวน 300 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว คือ ระดับสูง 100 คน ระดับกลาง 100 คน และระดับต่ำ 100 คน การแบ่งกลุ่มดังกล่าวพิจารณาจากข้อมูลจากแบบสอบถามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 50 ข้อ คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามนั้นนำมาวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้ Studentized q-Statistic ของ Newman-Keuls Test

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงสุดที่สุด นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด

อัญชลี บุปผาพิบูลย์ (2521 : 61) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคลิกภาพ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญาและความสนใจในอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงอายุระหว่าง 14 - 18 ปี ซึ่งกำลังศึกษา
อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร 5 โรงเรียน จำนวน 266
คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจความสนใจในอาชีพของคูเดอร์ (Kuder
General Interest Survey) แบบสำรวจบุคลิกภาพแสดงตัวและเก็บตัว แบบทดสอบสติปัญญา
ชุดสแตนด์ดาร์ดโปรเกรสซีฟ เมทริกซ์ (Standard Progressive Matrices) และแบบสอบ
ถามเกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การคำนวณค่า
ร้อยละและวิธีการทดสอบไคสแควร์

ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพของนักเรียนที่ระดับความ
สัมพันธ์ .73
2. สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพของ
นักเรียน
3. สติปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพอันดับแรกของนักเรียน แต่
สติปัญญามีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพอันดับสองของนักเรียนที่ระดับความสัมพันธ์ .77

เบญจมาศ ภูมิพันธ์ (2514 : 124 - 126) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยม
ของบิดา-มารดานักเรียนวัยรุ่นจากครอบครัวต่างระดับฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยแยก
เปรียบเทียบตามระดับฐานะทางสังคม-เศรษฐกิจของครอบครัว และตามเพศของบุตรว่าแตกต่างกันหรือไม่
บุคลิกลักษณะ 13 ประการที่นำมาศึกษา คือ ความสุภาพ-ถ่อมตน-รักษาระเบียบ
ประเพณี ความรัก สงบ การมีชื่อเสียง-เกียรติยศ-อำนาจ ความเป็นคนใจนักเลง ความมีอิสระ
ต่อตนเอง การอนุเคราะห์ซึ่งกันและกัน การเดินสายกลาง การใฝ่หาความรู้ การเป็นคนเปิดเผย
การมีรสนิยมต่อศิลปะและการผ่อนคลาย การมีความกตัญญู การนับถือผู้ใหญ่และการมีศีลธรรม

ใช้แบบสอบถามความเชื่อหรือค่านิยมที่มีต่อบุคลิกลักษณะทั้ง 13 ประการ จำนวน
118 ข้อ สอบถามบิดามารดาของนักเรียนวัยรุ่นที่มีฐานะทางสังคม-เศรษฐกิจในระดับสูง กลาง
ต่ำ ระดับละ 34 ครอบครัว โดยสุ่มจากบิดาและมารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียน
มัธยมสาธิต 5 แห่งในจังหวัดพระนคร

ผลการวิจัยปรากฏว่า บิดาและมารดาจากครอบครัวต่างระดับกันมีความเชื่อหรือให้ค่านิยมในบุคลิกลักษณะว่า สำคัญแตกต่างกันเฉพาะเรื่อง ความสุภาพ-ถ่อมตน-รักษาระเบียบ ประเพณี และการมีชื่อเสียง-เกียรติยศ-อำนาจ เพียงสองประการเท่านั้น ส่วนบุคลิกลักษณะในด้านอื่นได้ให้ค่านิยมไว้ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาตามเพศของบุตร ปรากฏว่า ค่านิยมที่บิดามารดาให้แก่บุตรชายแตกต่างจากที่ให้แก่บุตรหญิงเพียงประการเดียว คือ เรื่องความสุภาพ-ถ่อมตน-รักษาระเบียบประเพณี บุคลิกลักษณะ นอกจากนั้นบิดาและมารดาให้ค่านิยมแก่บุตรหญิงและบุตรชายไม่แตกต่างกัน

นิยะดา ศรีจันทร์ (2521 : 133 - 134) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการคิดเชิงเชื่อมโยงและเชิงมโนทัศน์ของเด็กไทยที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 490 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 5 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่ต่างกัน 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ที่ตัดสินจากดัชนี 3 ตัว คือ การศึกษา อาชีพและรายได้ของบิดา-มารดา

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทำแบบสอบ 2 ชุด คือ แบบสอบวัดช่วงความจำตัวเลข ซึ่งเป็นแบบสอบวัดความสามารถระดับ 1 หรือความสามารถเชิงเชื่อมโยง แบบสอบแอสตันคาร์ดโปเรเกอร์สซิฟเมตริซิส ซึ่งเป็นแบบสอบวัดความสามารถระดับ 2 หรือความสามารถเชิงมโนทัศน์ และทำงานเรียนรู้ระลีกเสรี 2 แบบ คือ ระลีกรายการคำนวณจัดประเภทไม่ได้ และแบบจัดประเภทได้ ซึ่งเป็นงานเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถระดับ 1 และระดับ 2 ตามลำดับ ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือทั้งสองชนิดนำมาแยกวิเคราะห์ด้วยวิธีการเดียวกัน คือ การหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สัมประสิทธิ์ถดถอยและการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าสถิติดังกล่าว

ผลการวิจัย ปรากฏว่าสนับสนุนทฤษฎีของเจน!เสนเพียงเล็กน้อย จนอาจสรุปได้ว่า ทฤษฎีความสามารถทางสมองสองระดับของเจน!เสนไม่สามารถสรุปครอบคลุมได้กับกลุ่มเด็กไทย นอกจากนี้ จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ของคะแนนแบบสอบ 2 ชุด และคะแนนการระลีกรายการคำนวณ 2 แบบ มิได้เข้าไปตามรูปแบบตามข้อเสนอแนะของเจน!เสน ซึ่งอาจแสดงถึงปัญหาความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือทั้ง 2 ชนิดที่เจน!เสนได้เสนอไว้ ดังนั้นจึงควรมีการตรวจสอบหรือปรับปรุง เครื่องมือนี้อย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะนำไปใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป

เกื้อกูล ทาสี (2514 : 181 - 184) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบสังคม ประกิตและบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เด็กวัยรุ่นชายไทยอายุระหว่าง 16 - 18 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 - 5 และบิดามารดาของเด็ก โดยพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษา อาชีพและรายได้ของบิดามารดา แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 25 คน การรวบรวมข้อมูล ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามบุคลิกภาพ 2 ชุด คือ The HSPQ แบบ A. ของ R.B.Cattell และแบบสอบถามบุคลิกภาพ ไตรมิติสัมพันธ์ของ ดร.วิริยฤทธิ์ วิเชียรโชติ หลังจากนั้นผู้วิจัยติดตามสัมภาษณ์กระบวนการสังคมประกิตจากบิดามารดาตามแบบสัมภาษณ์ที่ สร้างขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างในสังคมประกิตอย่างมีนัยสำคัญ 4 ด้าน คือ

- 1) ครอบครัวระดับสูงฝึกความสัมฤทธิ์ผลสูงกว่าครอบครัวระดับต่ำและกลาง 2) ครอบครัวระดับต่ำและกลางมีความเข้มงวดกว่าครอบครัวระดับสูง 3) ครอบครัวระดับต่ำฝึกการอดใจรอได้สูงกว่าครอบครัวระดับสูงและกลาง 4) ครอบครัวระดับต่ำฝึกความเป็นระเบียบวินัยสูงกว่า

ครอบครัวระดับสูง มีความแตกต่างในบุคลิกภาพของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ 1 ด้าน คือ บุคคลจากครอบครัวระดับกลาง มีลักษณะบุคลิกภาพไตรมิติสัมพันธ์สูงกว่าบุคคลจากครอบครัวระดับสูง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างสังคมประกิตและบุคลิกภาพของบุคคลคือ 1) ครอบครัวที่ฝึกความสัมฤทธิ์ผลสูง บุตรจะเป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว ร่าเริง กระตือรือร้น มีความเกรงใจต่ำ และในระดับกลาง บุตรจะมีความคิดเชิงรูปธรรมในระดับต่ำ บุตรจะมีความตั้งใจ ยึดถือกฎเพิ่มขึ้น

- 2) ครอบครัวที่มีความคาดหวังในบุตรสูง บุตรจะสุภาพ อยู่ในโอวาท และในระดับกลาง บุตรจะขาดความอดทน ต้องการความสนใจเพิ่มขึ้น 3) ครอบครัวที่ให้อิสระแก่บุตรสูง บุตรจะสนุก ร่าเริง กระตือรือร้น มีความเกรงใจต่ำ และในระดับสูง บุตรจะไม่กระตือรือร้น ในระดับต่ำ บุตรจะมีจิตใจเข้มแข็งเพิ่มขึ้น 4) ครอบครัวที่มีความเข้มงวดสูง บุตรจะมีความคิดเชิงรูปธรรมเป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว 5) ครอบครัวที่ฝึกทักษะไตรมิติสัมพันธ์สูง บุตรจะมีอารมณ์ไม่มั่นคง หงุดหงิดง่าย และในระดับกลาง บุตรจะสนุก ร่าเริง ในระดับต่ำ บุตรจะชอบฝ่าฝืนกฎ มีความวิตกกังวล ชอบทำอะไรตามความต้องการของตนเพิ่มขึ้น 6) ครอบครัวที่ฝึกการอดใจรอได้สูง บุตรจะไว้วางใจผู้อื่น เจียมใจ มีความคิดเชิงรูปธรรม เชื่อในความสามารถของตน และในระดับสูง บุตรจะเป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว ชอบฝ่าฝืนกฎ ไม่มั่นใจตนเอง ในระดับกลางบุตร

จะชอบทำอะไรตามสบาย ในระดับต่ำบุตรจะมีความเกรงใจต่ำเพิ่มขึ้น 7) ครอบครัวที่ฝึกความเป็นระเบียบวินัยสูง บุตรจะชอบฝ่าฝืนกฎ ละเลยหน้าที่ มีความเกรงใจสูง และในระดับกลาง บุตรจะมีจิตใจเข้มแข็ง ในระดับต่ำ บุตรจะไม่กระตือรือร้นเพิ่มขึ้น 8) ครอบครัวที่ฝึกความก้าวร้าวสูง บุตรจะไม่มั่นใจตนเอง ขี้อาย และในระดับกลางบุตรจะขาดความอดทน ชอบสนุกเพิ่มเติม 9) ครอบครัวที่ให้รางวัลสูงในระดับสูง บุตรจะไว้วางใจผู้อื่น 10) ครอบครัวที่ลงโทษสูงในระดับสูง บุตรจะชอบตามกลุ่ม และในระดับกลาง บุตรจะชอบสนุก กระฉับกระเฉง

ไฉน มีริยะเกิด (2514 : 34) ได้ทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลางกับเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ ตัวอย่างประชากรเป็นวัยรุ่นชายหญิงจากโรงเรียนสหศึกษา 4 แห่ง ในนครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี มีอายุระหว่าง 12 - 17 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างพิจารณาจากการศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดามารดา เพื่อให้ได้เด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลาง 100 คน ชาย 50 คน หญิง 50 คน และจากครอบครัวชั้นต่ำ 100 คน ชาย 50 คน หญิง 50 คน รวมทั้งสิ้นใช้กลุ่มตัวอย่าง 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของ เพียร์ส และแฮร์ริส (The Piers-Harris Children's Self-Concept Scale) ซึ่งแสดงลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองไว้ 7 ลักษณะ คือ ลักษณะทางพฤติกรรม สภาพทางสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ ความวิตกกังวล ความเป็นคนที่น่านิยม ความสุขและความพอใจและลักษณะที่เป็นส่วนรวม วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติระหว่างกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เปรียบเทียบกันดังนี้คือ

1. เด็กวัยรุ่นชายจากครอบครัวชั้นกลางกับเด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและลักษณะที่เกี่ยวกับความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่เด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นกลางมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมดีกว่าวัยรุ่นชาย ส่วนลักษณะที่เกี่ยวกับความวิตกกังวล พบว่าเด็กวัยรุ่นหญิงมีความวิตกกังวลสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชายในระดับเดียวกัน

2. เด็กวัยรุ่นชายจากครอบครัวชั้นต่ำกับเด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นต่ำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและลักษณะที่เป็นส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ โดยที่เด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นต่ำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและลักษณะที่เป็นส่วนรวมอยู่ในระดับดีกว่าเด็กวัยรุ่นชายในระดับชั้นเดียวกัน

3. เด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลางกับเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นต่ำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทุกลักษณะ โดยที่เด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลางมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรม สภาพทางสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ ความเป็นคนที่น่านิยม และความสุขและความพอใจ อยู่ในระดับดีกว่าเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นต่ำ ส่วนลักษณะที่เกี่ยวกับความวิตกกังวล พบว่า เด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นต่ำมีความวิตกกังวลสูงกว่าเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลาง

สมหมาย เทียงพูนวงศ์ (2524 : 50 - 51) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการคิดแบบอนุรักษ์ตามทฤษฎีเพียเจต์ ในเด็กต่างระดับอายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนระดับอายุ 7 - 8 ปี 9 - 10 ปี และ 11 - 12 ปี ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2523 ของโรงเรียนสามัคคีราชวินิต โดยสุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงจำนวนเท่ากัน สถานภาพละ 16 คน ในแต่ละระดับอายุ รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือการทดสอบการคิดแบบอนุรักษ์ด้านความยาว พื้นที่และปริมาตร ตามทฤษฎีเพียเจต์ ใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการคำนวณค่าร้อยละ การวิเคราะห์ ความแปรปรวนสองทาง การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีของ นิวแมน-คูลส์ และวิเคราะห์แนวโน้มของพัฒนาการทางการคิดแบบอนุรักษ์แต่ละด้านตามระดับอายุที่เพิ่มขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กทั้ง 2 สถานภาพมีแนวโน้มทิศทางการคิดแบบอนุรักษ์ด้านความยาวและพื้นที่ที่ระดับอายุ 11 - 12 ปี ส่วนแนวโน้มทางด้านปริมาตรนั้น พบในระดับอายุ 11 - 12 ปี เฉพาะเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง

2. จากการวิเคราะห์แนวโน้มพบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงของพัฒนาการทางการคิดแบบอนุรักษ์ด้านความยาว ด้านพื้นที่ และด้านปริมาตรตามระดับอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนการคิดแบบอนุรักษ์ในแต่ละด้านได้ผลดังนี้

2.1 ด้านความยาว พบความแตกต่าง 2 คู่ คือ ระดับอายุ 7 - 8 ปี กับ 11 - 12 ปี และ 9 - 10 ปี กับ 11 - 12 ปี โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ด้านพื้นที่ พบความแตกต่าง 2 คู่ คือ ระดับอายุ 7 - 8 ปี กับ 11 - 12 ปี และ 9 - 10 ปี กับ 11 - 12 ปี โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ด้านปริมาตร พบความแตกต่างเพียงคู่เดียว คือ ระดับอายุ 7 - 8 ปี กับ 11 - 12 ปี โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ได้คะแนนการคิดแบบอนุรักษ์แต่ละด้าน คือ ด้านความยาว ด้านพื้นที่ และด้านปริมาตร สูงกว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2540 จำนวน 557 คน เป็นนักเรียนชาย 307 คน เป็นนักเรียนหญิง 250 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2540 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากประชากร จำนวน 166 คน เป็นนักเรียนชาย 83 คน และนักเรียนหญิง 83 คน โดยมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 30% ของจำนวนประชากรทั้งหมดได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 166 คน
2. ใช้เพศเป็นชั้นในการสุ่ม โดยแบ่งนักเรียนชาย 307 คน และนักเรียนหญิง 250 คน สุ่มนักเรียนชายมา 83 คน จาก 307 คน และนักเรียนหญิง 83 คน จาก 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองของ อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : ภาคผนวก ข : 142 - 152) ซึ่งใช้วัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นำมาดัดแปลงให้เหมาะสม

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่

1. เพศ () ชาย
() หญิง

2. ลำดับที่ของการเกิด () บุตรคนแรก
 () บุตรคนกลาง
 () บุตรคนสุดท้าย
3. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว () รายได้ต่ำกว่า
 5,000 บาท/เดือน
 () รายได้ 5,000
 - 10,000 บาท/เดือน
 () สูงกว่า 10,000 บาท/เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ของประกายทิพย์ พิชัย

(2539 : 82 - 83) เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5 ระดับ จำนวน 23 ข้อ ใช้วัดสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ
 ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
(0)	ผู้ปกครองใช้อุปกรณ์การเรียน ให้ข้าพเจ้าอย่างครบถ้วน ..					
(00)	ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจซักถาม เกี่ยวกับการเรียนของ ข้าพเจ้า					

จากตัวอย่าง

ข้อ (0) จากคำตอบ **จริงที่สุด** แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครอง
จัดซื้ออุปกรณ์การเรียนให้นักเรียนอย่างครบครันตรง
กับความเป็นจริงที่สุด

ข้อ (00) จากคำตอบ **ไม่จริง** แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครอง
ไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับนักเรียนของนักเรียน
ไม่ตรงกับความเป็นจริงมาก

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนพอควร

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนบางครั้งก็ไม่ตรงกับ
ความคิดเห็นของนักเรียน

ไม่จริง หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าข้อความนั้นเป็นข้อความทางบวก

จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

ถ้าข้อความนั้นเป็นข้อความทางลบ

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 4 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ของ อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : ภาคผนวก ข : 142 - 152) เป็นแบบสอบถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ใช้สำรวจการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

ตัวอย่างแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจการตัดสินใจของนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันถ้านักเรียนประสบกับสถานการณ์เหล่านั้น นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร โดยให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามเป็นข้อ ๆ ซึ่งในแต่ละข้อมีคำตอบคือ ก. ข. และ ค. ให้เลือกเพียงตัวเลือกเดียวที่เป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด เมื่อเลือกได้ข้อใดให้นำไปเขียนลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้ต่างหาก ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามจึงควรปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ โปรดอ่านข้อความที่กำหนดให้เสียก่อน
2. เมื่อเข้าใจข้อความที่อ่านแล้ว จึงพิจารณาตัดสินใจเลือกคำตอบ โดยยึดเครื่องหมาย X ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับการตัดสินใจของนักเรียนมากที่สุด
3. คำตอบของนักเรียนไม่มีคำตอบใดผิด แต่คำตอบอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของแต่ละคน

4. โปรดตอบคำถามทุกข้อ เพราะถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งไปแบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้

ตัวอย่าง

(0) ดลยา เคยเป็นนักเรียนของโรงเรียนเดิมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขณะนี้เธอเรียนอยู่ในชั้น ม.1 วันหนึ่งในงานวันเกิดของคุณลุง โงมกได้เชิญดลยาโดยไม่รู้ตัวล่วงหน้า ให้ขับไปร้องเพลงบนเวที ถ้านักเรียนเป็นดลยานักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ปฏิเสธไม่ยอมร้องเพลง
- ข. ยินดีที่จะออกไปร้องเพลง
- ค. ออกไปร้องเพลงแต่มีความรู้สึกโกรธโงมก

ถ้านักเรียนจะยินดีออกไปร้องเพลงก็เขียนเครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับข้อ ข.

(00) แว่ววัน เป็นเด็กเรียนอ่อนวิชาคณิตศาสตร์มาก เหลือเวลาอีก 2 วันจะมีการทดสอบรวม 2 บท แว่ววันหนักใจมากเพราะในระยะนี้มีการบ้านหลายวิชาที่อาจารย์กำหนดให้ส่งพร้อมกัน ถ้านักเรียนเป็นแว่ววันนักเรียนจะท้ออย่างไร

- ก. พยายามไปพบอาจารย์ เพื่อให้อธิบายถึงวิชาคณิตศาสตร์
- ข. ไม่สนใจวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น
- ค. ขาดเรียนในวันที่สอบวิชาคณิตศาสตร์

ถ้านักเรียนไม่สนใจวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น ก็เขียนเครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับข้อ ข.

ข้อ	ก	ข	ค
(0)		X	
(00)		X	

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย "=" ทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการแล้ว ขีดเครื่องหมาย "X" ลงในข้อใหม่ที่นักเรียนต้องการ คำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลต่อการสอบวิชาอื่น ๆ และจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใด ๆ ขอให้นักเรียนตอบอย่างสบายใจและตรงกับความจริงของนักเรียนให้มากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

- มีความเชื่อมั่นมาก ให้ 2 คะแนน
- มีความเชื่อมั่นน้อย ให้ 1 คะแนน
- ไม่มีความเชื่อมั่น ให้ 0 คะแนน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ของ อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : ภาคผนวก ข. 142 - 152) ซึ่งใช้วัดบุคลิกภาพนำมาดัดแปลงให้เหมาะสม แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน คือ รศ.ดร.อารี พันธุ์มี และรศ.กมลรัตน์ กรีทอง ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับแบบสอบถาม

2. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 นำแบบสอบถามวัดสัมพันธภาพในครอบครัวและแบบถามวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 100 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ตรวจให้คะแนนแต่ละข้อ ตามวิธีการตรวจของเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

2.2.2 เรียงลำดับคะแนนจากผู้ได้คะแนนสูงสุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุด

2.2.3 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มสูง 50% และกลุ่มต่ำ 50% สำหรับแบบสอบถามด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มสูง 25% กลุ่กลาง 50% และกลุ่มต่ำ 25% สำหรับแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว นำคำตอบของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมาวิเคราะห์ แล้วใช้ t - test ทดสอบโดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้ค่า t ระหว่าง 2.04 - 7.54 จำนวน 22 ข้อ ส่วนแบบสอบถามด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ได้ค่า t ระหว่าง 2.07 - 6.85 จำนวน 21 ข้อ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.2.3 โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 - 171) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัวเท่ากับ .79 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ .69

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้ติดต่อกับบุคคลหลายฝ่ายเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชูทิศ หอวัง นนทบุรี ในการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
3. เตรียมแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 166 ฉบับ ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ ตั้งแต่วันที่ 18 - 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2540
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences Version)
2. หาสถิติพื้นฐานได้แก่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านเพศ, ลำดับที่ของการเกิดฐานะทางเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัว กับความเชื่อมั่นในตนเอง
4. วิเคราะห์ความแตกต่างของความเชื่อมั่นในตนเองของตัวแปรเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัว
5. วิเคราะห์ตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัว ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย (Stepwise Regression)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน (Eerguson. 1971 : 45)
 - 1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์หาค่าคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้สูตร t - test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 185 - 186) แต่ละข้อคำนวณหาค่า t จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_H$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 - 171) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_i^2$	แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 โดยใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2537 : 321 - 324)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน ผลรวมสูงสุดของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน ผลรวมสูงสุดของคะแนน Y
	$\sum XY$	แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X และ Y
	$\sum X^2$	แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนน X
	$\sum Y^2$	แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนน Y
	N	แทน จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

3.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองแต่ละด้านของนักเรียนเพศชาย - หญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 โดยใช้ t - test (Ferguson, 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน การแจกแจงของ t
	$\bar{X}_1$	แทน คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชาย
	$\bar{X}_2$	แทน คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหญิง
	s_1^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนของนักเรียนชาย
	s_2^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนของนักเรียนหญิง
	n_1	แทน จำนวนนักเรียนชาย
	n_2	แทน จำนวนนักเรียนหญิง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายและเพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนนักเรียน
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S.D	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน อัตราส่วนที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงค่า t
df	แทน Degree of Freedom
SS	แทน Sum of Square
MS	แทน Mean Square
F	แทน อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้ในการแจกแจงค่า F
X ₁	แทน เพศ
X ₂	แทน ลำดับที่ของการเกิด
X ₃	แทน สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X ₄	แทน สัมพันธภาพในครอบครัว
Y	แทน ความเชื่อมั่นในตนเอง
R	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R ²	แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
B	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Beta	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่ของการเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่ของการเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัว กับความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient Analysis)

ตอนที่ 3 ผลการการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนโดยจำแนกตามตัวแปรเพศ โดยใช้ t - test

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของ นักเรียนโดยจำแนกตามตัวแปรลำดับที่ของการเกิดและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ นิวแมนคูลส์ (Newman Keuls Method)

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน โดยจำแนกตามตัวแปรด้านสัมพันธภาพในครอบครัว โดยใช้ t - test

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่ของการเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัวที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่ของการเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่ของการเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	83	50.0
	หญิง	83	50.0
	รวม	166	100.0
ลำดับที่ของการเกิด	บุตรคนแรก	92	55.4
	บุตรคนรอง	30	18.1
	บุตรคนสุดท้อง	44	26.5
	รวม	166	100.0
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	ต่ำ	12	7.2
	ปานกลาง	51	30.7
	สูง	103	62.1
	รวม	166	100.0

จากตาราง 1 พบว่า เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรอิสระ ปรากฏผลดังนี้
 เพศชาย 83 คน เพศหญิง 83 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 50.0 ลำดับที่ของการเกิด
 พบว่า บุตรคนโตมากที่สุด 92 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจสูง พบว่ามากที่สุด 103 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความเชื่อมั่นในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์
ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยนำตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ (X1) ลำดับที่ของการเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัว (X3) และสัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว (X4) มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง (Y) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	Y
X1 : เพศ	1.00	.04	.03	.13	.21**
X2 : ลำดับที่ของการเกิด		1.00	.09	.06	.08
X3 : ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว			1.00	.24	-.05
X4 : สัมพันธภาพในครอบครัว				1.00	.28**
Y : ความเชื่อมั่นในตนเอง					1.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า เพศ (X1) และสัมพันธภาพในครอบครัว (X4) มีความสัมพันธ์
ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 แสดงว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรด้านสัมพันธภาพใน
ครอบครัวมากที่สุด และรองลงไปที่ตัวแปรด้านเพศ และไม่พบความสัมพันธ์กับตัวแปรด้านลำดับที่
การเกิดและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแต่อย่างใด

ตอนที่ 3 ผลการการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเอง จำแนกตาม
ตัวแปรเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.1 ผลการการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของ
นักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ ดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตัวเองระหว่างนักเรียนชายและหญิง

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	83	33.01	7.30	2.74**
หญิง	83	35.52	4.04	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ระหว่างนักเรียนชายและหญิง มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนชายและหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของ ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
จำแนกตามตัวแปรลำดับที่ของการเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ดังแสดงในตาราง
ที่ 4 และ 5

4.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเชื่อมั่นในตนเองของ
จำแนกตามตัวแปรลำดับที่ของการเกิดดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนตามลำดับ
ที่การเกิด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	38.81	19.40	.53
ภายในกลุ่ม	163	5923.53	36.34	
ผลรวม	165	5962.34		

จากตาราง 4 พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรด้าน
ลำดับที่การเกิดระหว่างกลุ่ม และภายในกลุ่มเดียวกันไม่แตกต่างกัน โดยคะแนนเฉลี่ยความ
เชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่เป็นบุตรคนโต ($\bar{X} = 34.69$) บุตรคนรอง ($\bar{X} = 33.83$)
และบุตรคนสุดท้อง ($\bar{X} = 33.66$) แสดงว่า นักเรียนที่เรียนที่มีลำดับที่การเกิดแตกต่างกันมี
ความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

4.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
จำแนกตามตัวแปรด้านฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่มีฐานะทาง
เศรษฐกิจในครอบครัวสูง ปานกลางและต่ำ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	43.56	21.79	.60
ภายในกลุ่ม	163	5918.75	36.31	
ผลรวม	165	5962.33		

จากตาราง 5 พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรด้าน
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มเดียวกัน ไม่แตกต่างกัน โดยมี
คะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเอง ดังต่อไปนี้ ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ
($\bar{X} = 36.08$) ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ($\bar{X} = 34.02$) และครอบครัว
ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ($\bar{X} = 34.17$) แสดงว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
ต่างกันมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเอง จำแนกตามตัวแปร
สัมพันธภาพในครอบครัว

5.1 ผลการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน จำแนกตาม
ตัวแปรสัมพันธภาพในครอบครัว ดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนตัวแปรด้านสัมพันธภาพใน
ครอบครัว

ระดับสัมพันธ ภาพในครอบ ครัว	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ปานกลาง	43	32.16	8.01	2.72**
ดี	123	35.00	4.97	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัว ระดับปานกลาง และดี
มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มี
สัมพันธภาพภายในครอบครัวต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ศึกษาตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่ของการเกิดฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัวที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

6.1 ผลการศึกษาตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปร	R	R ²	B	Beta	F
X ₄	.28	.08	.16	.28	13.95**
X ₄ X ₁	.33	.11	2.09	.17	9.91**

$$R = .8 \quad R^2 = .11$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองเป็นอันดับแรกคือ สัมพันธภาพในครอบครัว (X₄) และอันดับต่อไป คือตัวแปรด้านเพศ (X₁) สามารถร่วมกันทำนายความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ ร้อยละ 11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรด้านเพศ และสัมพันธภาพในครอบครัว แต่ไม่พบความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรด้านลำดับที่การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแต่อย่างใด

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัว
3. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจและสัมพันธภาพในครอบครัวที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะเศรษฐกิจ และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีลำดับที่การเกิดต่างกันมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน
6. ตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจและสัมพันธภาพในครอบครัว ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2540 จำนวน 557 คน เป็นนักเรียนชาย 307 คน นักเรียนหญิง 250 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากประชากร จำนวน 166 คน เป็นนักเรียนชาย 83 คน และนักเรียนหญิง 83 คน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ ลำดับที่เกิด และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามของประภายทิพย์ พิชัย (2539 : 82 - 83) ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 21 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามของ อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531, ภาคผนวก ข : 142 - 152) ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 18 - 20 กรกฎาคม 2540 โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ครู - อาจารย์ และกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น 166 ฉบับ ได้รับคืน 166 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรด้านเพศ และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .21 และ .28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรด้านลำดับที่ของการเกิด ไม่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง
2. นักเรียนชายและหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่มีลำดับที่ของการเกิดต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ ตัวแปรด้านเพศ และสัมพันธภาพในครอบครัว ส่วนตัวแปรด้านลำดับที่ของการเกิดและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่ของการเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรด้านเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .21$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าเพศมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเมคคี และเชอร์ริฟฟ์ (Smith. 1961 : 188 ; citing Mekee and Sherriffs. 1957) ที่ได้ทำการวิจัยในสังคมอเมริกันพบว่า ทั้งหญิงและชายจะมองเห็นว่าผู้ชายมีคุณค่ามากกว่าผู้หญิง และผู้ชายจะได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองสูงเสมอ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

ซูชีพ อ่อนโลกสูง (2516 : 99) ที่พบว่าเด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิง และเด็กชายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กหญิง

ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรด้านสัมพันธภาพในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .28$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชมอนด์ (Symond. 1939 : 283 - 285) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงการยอมรับบุตรเปรียบเทียบกับ การปฏิเสธบุตร พบว่า บุตรที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงรักใคร่ และยอมรับเป็นอย่างดี จะชอบเข้าสังคม สนใจการทำงาน มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมโนคติเกี่ยวกับตน (Self Concept) สูง คือ รู้สึกว่าตัวเองมีความอบอุ่นและปลอดภัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แรดเก (Radke. 1964 : 396) ที่พบว่า บุตรจากครอบครัวที่พ่อแม่ยอมรับ จะมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง ไว้วางใจในตนเอง และมีความรับผิดชอบสูง นอกจากนี้ ลัดดา สุวรรณรัตน์ (2512 : 7) ได้ศึกษาพบว่า การให้ความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาหารือ และการได้รับความรักจากบิดา มารดาและบุคคลในครอบครัว สามารถจัดบรรยากาศและโอกาสที่ความมั่นใจของเด็กจะพัฒนาขึ้นได้มากกว่าเด็กที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาหารือ และความรักจากบิดา มารดาและบุคคลในครอบครัว ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ อายุการ (2512 : 89 - 90) ที่พบว่า การอบรมสั่งสอนของพ่อและแม่ ครู อาจารย์ ถ้าเข้มงวดกวดขันในเรื่องระเบียบวินัยมาก ทำให้เด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็น คอยทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่เท่านั้น ความคิดริเริ่มและความเป็นผู้นำจะไม่มี และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

ผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับตัวแปรด้านลำดับที่การเกิด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ น่าจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้เพราะ ประมวล ดิศักดิ์สัน (2511 : 39 - 41) ได้อ้างถึงข้อสังเกตของ แอดเลอร์ เกี่ยวกับลำดับที่ของการเกิด ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคลไว้ว่า ลูกคนโตมักจะเป็นคนเอาจริงเอาจังกับชีวิต รู้จักรับผิดชอบ เป็นผู้นำหรือเป็นผู้ไว้วางใจอย่างยิ่งเมื่อเป็นผู้ใหญ่ แสดงถึงการมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ลูกคนรองมีนิสัยรักสนุกแต่มีนิสัยของการแข่งขันมากกว่าลูกคนอื่น ๆ ส่วนลูกคนสุดท้ายมักจะรักนบถอดตนเอง ความรู้สึกกิจจาริษาไม่ค่อยมี และตามความเห็นของ แอดเลอร์ การเกิดเป็นลูกคนที่เท่าไรในครอบครัวหนึ่ง ย่อมมีความหมายสำหรับ

บุคลิกภาพของแต่ละคนมากทีเดียว นั่นคือมีผลต่อการความเชื่อมั่นในตนเองของลูกแต่ละคน ซึ่งทำให้ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. นักเรียนชายและหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.74$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2. และสอดคล้องกับการศึกษาของ ละม้ายมาศ สรทนต์ (2510 : 73 - 97) ที่พบว่า เด็กชายมีอิสระมากกว่าเด็กหญิงมีผลให้ความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่าเด็กหญิง และผลการศึกษาของ วันเพ็ญ อายุการ (2512 : 105) ที่พบว่า เด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิง และผู้ที่มีลักษณะแสดงตัวสามารถปรับตัวเข้าสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ง่าย เป็นผู้ที่ดี และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

3. นักเรียนที่มีลำดับที่ของการเกิดต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฮมส์ และเทอเนอร์ (Helms and Turner. 1981 : 45 - 46) ทำการวิจัยพบว่า ตำแหน่งหรือลำดับที่ที่เกิดจะไม่มีผลหรือความสำคัญต่อเด็กเลย หากพ่อแม่มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแต่ละคน และให้การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมด้วยความรัก เอาใจใส่ และให้ความยุติธรรม พร้อมทั้งสามารถกำหนดบทบาทให้ลูกได้แสดงอย่างเหมาะสมกับลำดับที่ที่เขาเกิดมา เช่น ลูกคนโตให้มีโอกาสให้ฝึกเป็นผู้นำ ได้ตัดสินใจและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัวบ้าง ในขณะที่ลูกคนเล็ก ๆ ไปได้ฝึกหัดเป็นผู้ตาม และในบางครั้งได้ร่วมแสดงความคิดเห็น รับผิดชอบ หรือเป็นผู้นำบ้างในบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ลูกทุกคนมีความหมาย และความสำคัญต่อครอบครัวเช่นนี้ เด็กที่เกิดในลำดับที่ต่าง ๆ กันก็จะมีโอกาสพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองได้เท่าเทียมกัน

4. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สแตกเนอร์ (Smith. 1961 : 187 ; citing Stagner. 1948 : 55) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ และไม่สอดคล้องกับสัมพันธ์ บุญเกิด (2522 : 26) ศึกษาวิจัยพบว่า มารดาที่มีการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูอย่างไม่มีเหตุผลมากกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจสูง และมักขาดความรู้ความเข้าใจ และการมีเหตุผลที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูเด็กทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน โดยเด็กที่มารดาเลี้ยงดูอย่างไม่มีเหตุผลจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำกว่า

เด็กที่มารดาเลี้ยงดูอย่างมีเหตุผลทั้งนี้ เป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีลักษณะใกล้เคียงกัน จึงทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของ

5. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.72$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 จากการ ศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี มีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่า นักศึกษาที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ มุสเสน (Mussen. 1969 : 261) ที่พบว่าพ่อแม่ที่ปล่อยให้เด็กเป็นอิสระในการช่วยเหลือตนเอง และสนองความต้องการในด้าน ความอยากรู้อยากเห็นจะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเอง มีความคิด สร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่โดยไม่ วิตกกังวลและมีความเชื่อมั่นในตนเอง และจากเอกสารประกอบการสอนชุดพัฒนาพฤติกรรมเด็ก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2524 : 38 - 40) กล่าวถึงปัจจัยในการส่งเสริมให้เด็ก เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง คือสถาบันครอบครัว ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากและมีอยู่ตลอดไป ครอบครัวจะมีบทบาทต่อการพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ ของเด็ก การสร้างลักษณะ เฉพาะหรืออุปนิสัยของเด็กแต่ละคนเกิดจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ หรือการที่แสดงพฤติกรรมออกมาแล้วบุคคลในครอบครัวยอมรับ พอใจ ลักษณะเช่นนี้เด็กจะเรียนรู้ และแสดงออกเสมอ ๆ จนกลายเป็นนิสัยเฉพาะของเด็ก นอกจากนี้ ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ในสังคม ศาสนาก็เป็นสิ่งที่เด็กได้รับการถ่ายทอดโดยผ่านทางครอบครัวทั้งสิ้น (กวินทร์ ธรรมนุด. 2522 : 17 - 18)

6. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง คือ เพศ และสัมพันธภาพในครอบครัว อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเรียงตามลำดับตัวแปรที่ส่งผลจากมากไปหาน้อย ได้ดังต่อไปนี้

6.1 ตัวแปรด้านสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการส่งผลต่อ ความเชื่อมั่นในตนเองมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่นในตนเอง ($R = .28$) และมีค่า Distribution $F = 13.95$ ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ ติรพัฒน์ (2517 : 44) ที่พบว่าอิทธิพลของการอบรมแบบเข้มงวดน้อยประชาธิปไตยมากของครอบครัว มีผลต่อความ เชื่อมั่นในตนเองของเด็กสูงกว่าการอบรมแบบเข้มงวดน้อยประชาธิปไตยน้อย

ตัวแปรด้านเพศ เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นอันดับ 2 ร่วมกับตัวแปรด้านสัมพันธภาพของครอบครัว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่น

ในตนเองมากที่สุด ($R = .33$) และมีค่า Distribution $F = 9.91$ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธงชัย ชิวปรีชา (2515 : 22) ที่พบว่านักเรียนเพศชายมีบุคลิกภาพแสดงตัวและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่านักเรียนเพศหญิง

~~ตัวแปรที่ไม่สามารถส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษา คือ ตัวแปรด้านลำดับที่ของการเกิดและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพครอบครัวของนักเรียนเอง ซึ่งมีการอบรมเลี้ยงดูเหมือน ๆ กัน ทำให้ลำดับที่ของการเกิดไม่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกันทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง~~

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรนำผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาหาแนวทางเพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง คือ สัมพันธภาพในครอบครัว ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือตัวแปรด้านเพศ ดังนั้นจึงควรหาแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัวให้ และให้นักเรียนรู้สึกภูมิใจในตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย และความสามารถต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น

1.2 ครูแนะแนว และครูผู้สอน ควรนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง ใช้เหตุผลในการอบรมสั่งสอน ในการปกครอง และแก้ปัญหาต่าง ๆ เพราะนักเรียนในวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการเหตุผล

1.3 สำหรับพ่อแม่และผู้ปกครอง ควรให้ความรักและความอบอุ่น รวมทั้งความยุติธรรมแก่เด็กทุกคน การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นวิธีหนึ่งในการที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งผู้ปกครองควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ในระดับประถมศึกษา หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาค้นคว้าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน โรงเรียนอื่น ๆ หรือในภูมิภาคอื่น ๆ ที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ที่อาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง

2.3 ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ศึกษาไปแล้ว เช่น ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดู ฯลฯ ว่าส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองหรือไม่อย่างไร

2.4 ควรหาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ไปช่วยในการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน เช่น ทำการศึกษาในรูปการทดลองโดยการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้กับนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเย็น. ความสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดและอัตมโนทัศน์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- กาญจนา สุวรรณธาร. ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครุมีปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์ กับเด็ก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- การุณี สุธราย. ลำดับการเกิดและบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- กวิทร์ ธรรมนุต. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการคิดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ของเด็กที่มีความแตกต่างในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับของกลุ่มเพื่อน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- เกื้อกุล ทาสีธี. การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประติและบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบครัว ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- แก้วตา คณะวรรณ. ความสัมพันธ์ของลำดับการเกิดกับบุคลิกภาพทางด้าน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510. อัดสำเนา.
- จงใจ ขจรศิลป์. การศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมที่มีต่อ ความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- จินตนา อินทรไทย. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวและ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- จันทร์พร หะรินสุต. การศึกษาเกณฑ์ปกติของลักษณะบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่นไทยในโรงเรียนราษฎร์ชายและโรงเรียนราษฎร์หญิงในจังหวัดพระนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.

- จันทร์ จรรย์แสง. ศึกษาเกี่ยวกับการถือตนเองตามอย่างบิดามารดาและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาของเด็กนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัดสำเนา.
- ฉวี กาหยี. ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัดสำเนา.
- ไฉน มีริยะเทิด. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลางกับเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- จันทร์ภา ภาคบกข. เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ "เทคนิคการพัฒนาความเชื่อมั่นและความคิดสำหรับเด็กปฐมวัย". 27 - 28 มีนาคม 2533 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ชูจิตต์ พัทธผล. การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2505. อัดสำเนา.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- ชูศรี หลักเพชร. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- เดโช สนวนานท์. "การสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง," รวบรวมข้อเขียนและบทความทางจิตวิทยา. ม.ป.ท., 2516.
- _____ . จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2510.

- ทัศนมา ระเบียบดี. ผลการใช้เทคนิค "แม่แบบ" โดยใช้สไลด์การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่น
ในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย กรุงเทพมหานคร.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.
- นิตยกุล อรรถนพพรณ. ลักษณะของชายและหญิงในปัจจุบัน และลักษณะที่พึงปรารถนาของชาย
และหญิงตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. การศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง ความภาคภูมิใจใน
ตนเองของนักเรียนชั้น มศ.3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรธานี. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
อัดสำเนา.
- นิยะดา ศรีจันทร์. ความสามารถทางการคิดเชิงเชื่อมโยงและเชิงมนทัศน์ของเด็กไทยที่มี
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- เบญจมาศ ภูมิพันธ์. ค่านิยมของบิดามารดาของนักเรียนวัยรุ่นจากครอบครัวต่างระดับฐานะ
ทางสังคมและเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- ประกายทิพย์ พิชัย. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง, กรุงเทพมหานคร.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2539. อัดสำเนา.
- ประณต เล็กสวาสดี. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กการพึงพาผู้อื่นพฤติกรรมด้าน
ความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- ประดิษฐ์ วรรณประเวศ. การศึกษาเกณฑ์ปกติของลักษณะบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่นใน
โรงเรียนรัฐบาลชายและโรงเรียนรัฐบาลหญิงในจังหวัดพระนคร. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.

ประดินันท์ อูปรนัย. พฤติกรรมวัยเด็ก. เล่มที่ 2. บริษัท ประชาชน จำกัด.

กรุงเทพฯ : 2530.

_____. การใช้คำถาม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

อัสสาเนา.

ประภัสสร สุขชื่น. การศึกษาคูณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเอง ระหว่างรูปแบบมาตราชนิดทางเลือกทางเดียว (Uniplor) และมาตราชนิดเลือกสองทาง (Bipolar). ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัสสาเนา.

ประมวล คิตคินสัน. จิตวัฒนา : จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

_____. ทฤษฎีจิตวิทยาว่าด้วยบุคลิกภาพ. เอกสารทางวิชาการของวิทยาลัย วิชาการศึกษามหาสารคาม ฉบับที่ 1. 2511. หน้า 36 - 37.

ปาริชาติ จันทรเพ็ญ. ลำดับการเกิดและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัสสาเนา.

ปราณีต สุขอุดม. การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพระหว่างคนไทยกับคนจีน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัสสาเนา.

ปิฎกธารณ์ ชุตังกร. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัสสาเนา.

พจมาน เทียนมนัส. ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่นประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบการวาดภาพ. ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัสสาเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิชาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

- มยุรี วชิรพันธุ์สกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพสมองด้านการประเมินค่าทางรูปภาพตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ดกับบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- มานิดา ทองทวี. การเปรียบเทียบผลของการใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- มาลี วงษ์แก้ว. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- มัญชลี บุญนาค. การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประติมากรรมของบิดามารดากับบุคลิกภาพของเด็กในพระนครและต่างจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.
- ราตรี ผาตัด. ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2532. อัดสำเนา.
- ราตรี รัตนพลผล. การเปรียบเทียบผลของการบำบัดด้วยหนังสือแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. 2536.
- ละม้ายมาศ ศรีทนต์ และจรรยา สุวรรณทัต. อิทธิพลของสังคมพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. รายงานการวิจัยฉบับที่ 9 ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการศึกษาค้นคว้าเรื่องเด็ก. กรุงเทพฯ : 2510.

- ลัดดา สุวรรณรัตน์. แรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพเฉพาะและความเชื่อมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพในโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา.
- ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. สถิติและการวิจัยเบื้องต้นทางการศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. "การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง," ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก. หน่วยที่ 1 - 7. หน้า 237 - 265. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- วรารักษ์ อินทรชัยศรี. ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่และการยอมรับตนเองและความเชื่อมั่นในตัวเองของเด็กวัยรุ่น. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- วารุณี ธนวานิช. "หาอย่างไรจึงจะเชื่อมั่นในตนเอง," แนะแนว. 15(77) : 50 - 52 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2524.
- วารินทร์ ม่วงสุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุมความเชื่อมั่นและวิจัยทางสังคม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- วาสนา เจริญสอน. ผลการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประกอบคำถามเชื่อมโยงประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองต่างกัน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- วาสนา ผดุงทอง. ผลของการอภิปรายภาพวาดเป็นกลุ่มต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบึงฉลวยวรคุณ กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- วิจิตร วรุตบางกูร. "การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและการปรับปรุงบุคลิกภาพ," ประชาชน. 11(3) : มิถุนายน 2511.

- วินัย ธรรมศิลป์. การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเชียงใหม่. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ. สังคมไมตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
วัฒนา พลอยพราว. องค์ประกอบทางบุคลิกภาพของวัยรุ่นชายและหญิงในจังหวัดสิงห์บุรีใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2516. อัดสำเนา.
- วันเพ็ญ อายูการ. การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึง
บุคลิกภาพกับตัวหรือแสดงตัวกับการยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชลบุรี. ปริณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา.
- ศศิวิมล โสภณพันธ์. ลำดับการคิดกับการปรับตัว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- ศรีสวาสดี ชลวิสุทธิ. การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับ
กลางในจังหวัดพระนครและธนบุรี. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2505. อัดสำเนา.
- ศรีสุดา คัมภีร์ภัทร. ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน.
ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2534. อัดสำเนา.
- ศุภดี ศรีสุคนธ์. การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ
เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้ดนตรีไทย. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สมควร อภัยพันธุ์. เอกสารประกอบการเรียนวิชาจิตวิทยาการศึกษา. คณะวิชาการศึกษา
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2507.

- สมคิด บุญเรือง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดลพบุรี.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2516. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ ติรพัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความ
รับผิดชอบ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- สมพร พลอยงาม. การทดลองสอนความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทาง
สติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- สมหมาย เพียงพวงวงศ์. การเปรียบเทียบการคิดแบบอนุรักษ์ตามทฤษฎีของเพียเจต์ของเด็ก
ไทยต่างระดับอายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- สนธยา อ่อนน้อม. ผลของการเสริมแรงในกิจกรรมการเล่าเรื่องที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- สัมพันธ์ บุญเกิด. ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัย
เรียนในจังหวัดภาคเหนือ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สวนา พรพัฒน์กุล. ความสัมพันธ์ในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 22.
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. "รายงานผลเบื้องต้นการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของ
ครัวเรือน พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2535," สถิติรายปี ประเทศไทย.
สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2535.
- สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร, 2510.
_____. ปัญหาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2510.

สุนรัตน์ ฤทธิ์ชัยเลิศ. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้น ป.5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

สุพรพิศ คมชา. ผลของการฝึกสมรรถภาพทางกายที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

สุรเกียรติ ลิ้มเจริญ. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองของความวิตกกังวลกับระเบียบวินัยในเรื่อง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

สุมาลี ใจดี. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

สุมาลี วงษ์ปลุกแก้ว. ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียน ความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการสอนชุดการพัฒนาทางพฤติกรรมเด็ก เล่ม 2. กรุงเทพฯ : กราฟิการ์ต, 2524.

สวัสดี บันเทิงสุข. การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.1 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2510. อัดสำเนา.

อภิสิทธิ์ วงษา. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัวและลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้น ป.7 และ ม.ศ. 3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.

อานนท์ อาภาภิรม. ลักษณะสังคมและปัญหาสังคมของไทย. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

- อารี เกษมรัตติ. ผลการวัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด
กวดขันและแบบรักทะนุถนอม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- อารี เศรษฐชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าความรู้สึก
รับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล
สภากาชาดไทย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- อุดม สว่างสกุล. ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัดและความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่น
ไทยภาคกลาง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- อุทุมพร จามรมาน. การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2537.
- อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
- กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- Baker, K.R. and X.F. Fane. Understanding and Guiding Young Children.
Prentice-Hall, Englewood Cliffs, Inc., 1975.
- Baruch, D. New Ways in Discipline. New York : McGraw - Hill Book
Company, 1968.
- Blair, Glenn Myers. Educational Psychology. The Macmillan Company,
New York, 1968.
- Breckenridge, Marian Edgar. Child Development. Philadelphia, W.B.
Saunders Company, 1955.
- Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological Testing. 4th ed.
New York : Harper & Row, 1970.
- Dugger, James A. "A Study of Mecausable Personal Factors of
Leaders and Non - Leaders Among University Woman,"
Dissertation Abstracts. 30 : 1817A : 1969.
- Feist, J. Theories of Personality. Tokyo : Holt, Rinchart and
Winson, 1985.

- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology in Psychology and Education. 3rd ed. New York : McGraw - Hill Book, 1971.
- Goor, A. "Problem Solving Process of Creative and Non - Creative Students," Dissertation Abstracts International. 37 : 3517 - A ; December, 1974.
- Helms, D.B. and J.S. Turner. Exploring Child Behavior. Tokyo : Holt - Saunders Japan, Ltds., 1981.
- Hurlock, E.B. Child Development. New York : McGraw - Hill Book, Co., 1964.
- Lindquist, E.F. Design and Analysis of Experiment in Psychology and Education. Boston : Houghton Mifflin Company, 1956.
- Maslow, A.H. Motivation and Personality. New York : Harper & Row, 1954.
- Mussen, P.H. and J.J. Conger. Child Development and Personality. New York : Harper and Brother, 1965.
- Painter, J.J. "An Investigation of the Relationship Between Self - Confidence, Personality and Related Behavior Among Males," Dissertation Abstract. 29 : 760 - B ; 1968.
- Smith, Henry C. Personality Adjustment. New York : McGraw - Hill, Inc., 1961.
- Spock, B. Baby and Child Care. New York : Simon & Schuster, Inc., 1975.
- Symonds, Addington F. Teaching Yourself Personality Efficiency. London, The English University Press, 1964.
- Yamana, Taro. Statistics : An Introductory Analysis. N.Y. Harper and Row, 1967.

ภาคผนวก

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. เพศ () ชาย
() หญิง
3. ลำดับที่ของการเกิด () บุตรคนแรก (คนโต)
() บุตรคนกลาง
() บุตรคนสุดท้าย
4. ฐานะทางเศรษฐกิจ () รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน
() รายได้ 5,000 – 10,000 ต่อเดือน
() รายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไปต่อเดือน
(รายได้ของบิดา มารดา รวมกัน หรือรายได้ของผู้ปกครองของนักเรียน)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
(0)	ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์การเรียนให้ข้าพเจ้า อย่างครบถ้วน	.. / ..				
(00)	ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับ การเรียนของข้าพเจ้า				... / ...	

จากตัวอย่าง

ข้อ (0) จากคำตอบ จริงที่สุด แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครอง
จัดซื้ออุปกรณ์การเรียนให้นักเรียนอย่างครบครันตรง
กับความเป็นจริงที่สุด

ข้อ (00) จากคำตอบ ไม่จริง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครอง
ไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนไม่
ตรงกับความเป็นจริงมาก

แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง บ้าง	ไม่จริง บ้าง	ไม่จริง ที่สุด
1.	ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์การเรียนให้ข้าพเจ้า อย่างครบถ้วน				
2.	ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับ การเรียนของข้าพเจ้า				
3.	หลังเลิกเรียนเมื่อข้าพเจ้ากลับถึงบ้าน ผู้ปกครองถามเกี่ยวกับการเรียนของ ข้าพเจ้า				
4.	ผู้ปกครองอนุญาตให้ข้าพเจ้าเข้าร่วม กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ตามความสนใจของข้าพเจ้า				
5.	เวลาโรงเรียนจัดทัศนศึกษาต่างจังหวัด ผู้ปกครองอนุญาตให้ข้าพเจ้าไปได้				
6.	ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้ข้าพเจ้าไป กวดวิชากับเพื่อน				
7.	ผู้ปกครองแนะนำวิธีการอ่านหนังสือให้ ข้าพเจ้า				
8.	เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครองจะพูดคุย เกี่ยวกับข้าพเจ้า				
9.	ผู้ปกครองช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน เมื่อข้าพเจ้าแก้ปัญหาเองไม่ได้				
10.	เมื่อข้าพเจ้าทำคะแนนสอบได้ไม่ดี ผู้ปกครองให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้า				

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
11.	ผู้ปกครองชมข้าพเจ้าเมื่อทำคะแนนสอบ ได้ดี					
12.	เมื่อใกล้สอบ ผู้ปกครองให้กำลังใจ ข้าพเจ้าในการดูหนังสือ					
13.	เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา ผู้ปกครอง จะแสดงความห่วงใย					
14.	ผู้ปกครองยืนยันให้ข้าพเจ้าเรียนใน สายการเรียนที่ท่านให้เลือกเรียน โดย ไม่คำนึงถึงความต้องการในการเลือก สายการเรียนของข้าพเจ้า					
15.	เมื่อข้าพเจ้าสอบตก ผู้ปกครองจะลงโทษ ข้าพเจ้า					
16.	ผู้ปกครองไม่สนใจว่าข้าพเจ้าจะทำ การบ้านหรือไม่ทำการบ้าน					
17.	ผู้ปกครองคอยเตือนให้ข้าพเจ้าอ่าน หนังสือ					
18.	ผู้ปกครองให้ข้าพเจ้าเลือกเรียนวิชาที่ ข้าพเจ้าถนัด					
19.	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ข้าพเจ้าปรึกษาจากผู้ปกครอง					
20.	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ข้าพเจ้าไม่ปรึกษาผู้ปกครอง					
21.	ข้าพเจ้าไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองบอกให้ ข้าพเจ้าต้องอ่านหนังสือทุกวัน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
22.	ข้าพเจ้าทำความเคารพผู้ปกครองทั้ง ก่อนไปและกลับจากโรงเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจทัศนคติของนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันอันนักเรียนประสบกับสถานการณ์เหล่านั้น นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร โดยให้นักเรียนพิจารณาคำถามเป็นข้อ ๆ ซึ่งในแต่ละข้อมีคำตอบคือ ก. ข. หรือ ค. ให้เลือกเพียงตัวเลือกเดียวที่เป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด เมื่อเลือกได้ข้อใดให้นำไปเขียนลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้ต่างหาก ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามจึงควรปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ โปรดอ่านข้อความที่กำหนดให้เสียก่อน
2. เมื่อเข้าใจข้อความที่อ่านแล้ว จึงพิจารณาดัดสินใจเลือกคำตอบ โดยขีด

เครื่องหมาย X ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับการตัดสินใจของนักเรียนมากที่สุด

3. คำตอบของนักเรียนไม่มีคำตอบใดผิด แต่คำตอบจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของแต่ละคน

4. โปรดตอบคำถามทุกข้อ เพราะถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งไปแบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้

ตัวอย่าง

(0) คลยา เคยเป็นนักร้องของโรงเรียนเดิมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขณะนี้เธอเรียนอยู่ในชั้น ม.1 วันหนึ่งในงานวันเกิดของคุณลุง โฆษกได้เชิญคลยาโดยไม่รู้ตัวล่วงหน้า ให้ขึ้นไปร้องเพลงบนเวที ถ้านักเรียนเป็นคลยานักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ปฏิเสธไม่ยอมร้องเพลง
- ข. ยินดีที่จะออกไปร้องเพลง
- ค. ออกไปร้องเพลงแต่มีความรู้สึกโกรธโฆษก

ถ้านักเรียนจะยินดีออกไปร้องเพลงก็เขียนเครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับข้อ ข.

(00) แว่ววัน เป็นเด็กเรียนอ่อนวิชาคณิตศาสตร์มาก เหลือเวลาอีก 2 วัน จะมีการทดสอบรวม 2 บท แว่ววันหนักใจมากเพราะในขณะนี้มีการบ้านหลายวิชาที่อาจารย์กำหนดให้ส่งพร้อมกัน ถ้านักเรียนเป็นแว่ววันนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. พยายามไปพบอาจารย์ เพื่อให้อธิบายวิชาคณิตศาสตร์
- ข. ไม่สนใจวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น
- ค. ขาดเรียนในวันที่สอบวิชาคณิตศาสตร์

ถ้านักเรียนไม่สนใจวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น ก็เขียนเครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับ ข้อ ข.

ข้อ	ก	ข	ค
(0)		X	
(00)		X	

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย "=" ทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการแล้ว ขีดเครื่องหมาย "X" ลงในข้อใหม่ที่นักเรียนต้องการ คำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลต่อการสอบวิชาอื่น ๆ และจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใด ๆ ขอให้นักเรียนตอบอย่างสบายใจและตรงกับความจริงของนักเรียนให้มากที่สุด

1. ในการทำงานชิ้นหนึ่ง อาจารย์สมศรีมอบหมายให้กลุ่มของวิชาช่วยกันทำงานให้เสร็จ ตอนท้ายชั่วโมง เมื่อนักเรียนทั้งกลุ่มจัดวางแผนแบ่งงานกันทำ ปรากฏว่า วิชาทำงานใน ส่วนของตนเสร็จแล้วในขณะที่คนอื่น ๆ ยังทำไม่เสร็จ และเวลาที่ครูกำหนดก็จวนจะหมด อยู่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นวิชานักเรียนจะทําอย่างไร
 - ก. นั่งเฉย ๆ ดูเพื่อนทำ
 - ข. ช่วยเพื่อนทำงานให้เสร็จ
 - ค. จะช่วยเพื่อนทำเมื่อถูกขอร้อง
2. วันนี้เป็นวันเปิดเรียนวันแรก กาจรได้เข้าโรงเรียนใหม่ในชั้น ม.1 ในห้องของกาจรมี นักเรียน 40 คน เมื่อเขามาถึงห้องเรียน ก็พบว่า มีเพื่อนหลาย ๆ คนซึ่งเคยเห็นกันในวันปฐมนิเทศน์อยู่ในห้อง เพื่อน ๆ บางคนรู้จักมาจากโรงเรียนเดิมแล้ว แต่กาจรไม่รู้จักใคร เพราะเขาย้ายมาจากต่างจังหวัด ถ้านักเรียนเป็นกาจรนักเรียนจะทําอย่างไร
 - ก. นั่งเฉย ๆ ไม่ต้องสนใจใคร
 - ข. เดิมเข้าไปกล่าวคำทักทายเพื่อน ๆ ด้วยอาการยิ้มแย้มแจ่มใส
 - ค. ยิ้มกับคนที่นั่งใกล้ตัวเพียงคนเดียว
3. ในการประชุมของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเพื่อพิจารณารายได้เข้าชมรมโดยจะจัดให้มีการฉายภาพยนตร์ ที่ประชุมมีมติว่าจะจำหน่ายบัตรในราคาใบละ 5 บาท สมหมายซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกระดับ ม.1 มีความเห็นว่าราคาบัตรแพงเกินไป ถ้านักเรียนเป็นสมหมายนักเรียนจะทําอย่างไร
 - ก. ยกมือขอแสดงความคิดเห็นในเรื่องราคาบัตร
 - ข. นั่งเฉยไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น
 - ค. ยุยให้เพื่อนคนอื่นแสดงความคิดเห็นก่อนแล้วจึงช่วยสนับสนุน

4. อาจารย์วินัย สั่งให้นักเรียนทำการบ้านวิชาสังคมศึกษามาส่ง โดยให้นักเรียนค้นคว้าในหัวข้อต่าง ๆ วินัยมีปัญหาในการทำการบ้านครั้งนี้ คือเนื้อเรื่องที่จะค้นคว้านั้นเป็นเรื่องที่หายาก สมบัติซึ่งเป็นเพื่อนจากโรงเรียนเดิมของวินัยเสนอความคิดกับวินัยว่าตนมีกำไลหวัดคล้องกันและให้กำไลของตนไปลอก เพราะสมบัติได้ค้นคว้ามาบ้างแล้ว ถ้านักเรียนเป็นวินัยนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ขอดูกำไลจากสมบัติเป็นตัวอย่าง
 - ข. พยายามค้นคว้าด้วยตนเอง
 - ค. ไม่ทำการบ้านส่งอาจารย์เพราะหาไม่ได้
5. นักเรียนชั้น ม.3/6 มีปัญหามากเกี่ยวกับการทำความเข้าใจจึงเรียนประชุมนักเรียนทั้งหมดถึงเลิกเรียนแล้ว ในที่ประชุมได้เสนอว่าควรแบ่งเวรประจำวันโดยแยกตามเพศ คือเพศชายล้วนหรือหญิงล้วน จรรย์รู้สึกไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ เพราะจำนวนนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ถ้าจัดเวรแล้วนักเรียนชายจะท่ววันละ 3 คนเท่านั้น ในขณะที่นักเรียนจะท่ววันละ 5 - 6 คน ถ้านักเรียนเป็นจรรย์นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ยกมือขอตัดค้านในความคิดที่แบ่งเวรโดยแยกตามเพศ
 - ข. ไม่คัดค้านใด ๆ ยอมรับข้อเสนอของสมาชิก
 - ค. พูดกับเพื่อนคนอื่นเพื่อหาพรรคพวกแล้วจึงคัดค้าน
6. ศรีสุดาขอยืมหนังสือมาจากมยุรี ขณะที่ศรีสุดาอ่านหนังสือเล่มนั้นอยู่ บังเอิญขัดแก้วโวลตินหกใส่หนังสือเปียกและสกปรก เมื่อมาขยืมหนังสือไปอ่านต่อและคืนหนังสือให้มยุรี จึงเกิดปัญหาว่าใครทาทหนังสือสกปรก ถ้านักเรียนเป็นศรีสุดานักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เฉย ๆ ทำเป็นไม่รู้เรื่องที่เกิดขึ้น
 - ข. บอกกับมยุรีตรง ๆ ว่าตนทาทหนังสือสกปรกไม่ต้องรอให้ถาม
 - ค. ยอมรับว่าตนทาทหนังสือสกปรก เมื่อมยุรีไปถามมาลีแล้ว

7. วันพรุ่งนี้จะเป็นวันไหว้ครู ทางโรงเรียนให้นักเรียนช่วยกันจัดพานของแต่ละห้อง ขณะที่เพื่อนทุกคนกำลังช่วยกันจัดพานไหว้ครู เช่น บางคนก็เด็ดดอกไม้ ร้อยยอบะ ปั่นดิน สบปร ไม่ทราบว่าตนจะทำอะไร ถ้านักเรียนเป็นสมพรนักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่ต้องช่วยเพราะคนช่วยงานมากแล้ว
 - ถ้ามีคนเรียกให้ช่วยจึงเข้าไป
 - เข้าไปช่วยทำงานเท่าที่จะช่วยได้
8. บ้านของดวงใจอยู่ชานเมืองของกรุงเทพมหานคร การเดินทางไปได้ทั้งทางเรือและทางรถ แต่ค่อนข้างลำบาก ในระยะนี้มีการซ่อมถนน ซึ่งทำให้รถติดมากดวงใจไปโรงเรียนไม่ทันสองวัน แม้ว่าจะตื่นเช้ากว่าเดิม 1 ชั่วโมงก็ตาม ถ้านักเรียนเป็นดวงใจนักเรียนจะทำอย่างไร
- เปลี่ยนเส้นทางเป็นไปทางเรือ
 - ไม่ต้องทำอะไร
 - บอกให้อาจารย์ทราบถึงความจำเป็นของตน
9. อาจารย์โสมภพ ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ บอกนักเรียนว่า ในสัปดาห์หน้าทางหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ จะจัดแสดงผลงานทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นว่า ในการแสดงครั้งนี้ควรจะจัดให้มีอะไรบ้าง เด็กนักเรียนทั้งห้องเฝ้ารอดีมีความคิดเห็นที่จะเสนอหลายอย่าง แต่พอเห็นว่าไม่มีใครพูดอะไรก็ตัดสินใจไม่กล้าว่าจะเสนอความคิดเห็นของตนหรือไม่ ถ้านักเรียนเป็นฤตินักเรียนจะทำอย่างไร
- เงียบไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ
 - เสนอความคิดเห็นเมื่ออาจารย์เรียกชื่อถาม
 - ยกมือขอแสดงความคิดเห็น

10. หลังจากเสร็จสิ้น "วันคืนสู่เหย้า" ของศิษย์เก่า บริเวณโรงเรียนสภปรมาจารย์ ยายใจขอร้องให้นักเรียนชั้น ม.3 ช่วยเก็บทำความสะอาดหลังเลิกเรียนแล้ว สมคิด ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะทำอย่างไร เพราะเย็นมากแล้วแม่จะเป็นห่วง ถ้านักเรียน เป็นสมคตินักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ช่วย เพราะควรเป็นหน้าที่ของภารโรง
 - ข. ช่วยบ้างเล็กน้อย แล้วขอกลับบ้านก่อน
 - ค. ช่วยทำงานให้เสร็จโดยฝากเพื่อนที่อยู่ใกล้บ้านบอกกับแม่
11. ขณะที่นักเรียนรอเข้าแถวเคารพธงชาติอยู่นั้น มานิดาหยิบเอาปากกาหมึกซึมที่พ่อซื้อให้ ในวันเกิดของเธอให้เพื่อน ๆ ดู หลายคนชมว่าสวย น่าใช้ ในเวลาเดียวกันนั้นสมศักดิ์ และวิทยาวิ่งไล่กันมา วิทยาเสียหลักชนมานิดา ทำให้ปากกาหล่นจากมือตกแตก ถ้านักเรียนเป็นวิทยานักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ขอโทษมานิดา และยอมรับว่าตนเองไม่ได้มอง
 - ข. ทำเป็นไม่รู้เรื่อง ไม่รับรู้ใด ๆ ทั้งสิ้น
 - ค. ขอโทษมานิดาแล้วค่อยเก็บเงินซื้อปากกาให้มานิดาใหม่
12. วันดีและปรีดานันท์เป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษา ทั้งสองคนได้รับเชิญ ไปงานวันเกิดของเพื่อนรุ่นพี่ ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของปรีดานันท์ เมื่อถึงวันงาน ปรีดานันท์ ไม่มาทำให้วันดีไม่มีเพื่อนจึงต้องไปงานคนเดียว บังเอิญในงานมีการจับคู่เล่นเกม วันดีเห็นเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งจำได้ว่าเรียนอยู่ห้องเรียนถัดไปจากห้องเรียนของวันดี แต่ไม่เคยพูดกัน ถ้านักเรียนเป็นวันดีนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เดินเข้าไปชวนเด็กผู้หญิงคนนั้นจับคู่เล่นเกม
 - ข. นั่งเฉย ๆ ไม่เล่นเกม
 - ค. ขออนุญาตเจ้าภาพกลับบ้าน

13. นีอ เป็นเด็กที่เรียนอ่อนวิชาคณิตศาสตร์ ในชั่วโมงนี้อาจารย์ผาณิตสอนเร็วกว่าทุกวัน นีอไม่เข้าใจเรื่องที่อาจารย์ผาณิตสอน แต่ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะถามอาจารย์หรือไม่ เพราะกลัวเพื่อนจะนึกว่านีอเป็นคนโง่ ในท้ายชั่วโมงนี้อาจารย์ผาณิตก็จะทำการทดสอบด้วย ถ้านักเรียนเป็นนีนอ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ยกมือถามข้อสงสัยจากอาจารย์
 - ถามเพื่อนที่นั่งข้าง
 - ไม่ถามอะไรเลย ทั้ง ๆ ที่อยากถาม
14. เมื่อพูดถึงวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนส่วนใหญ่ในห้อง ม.3/3 จะมีความรู้สึกวิตกกังวลอยู่เสมอ แต่ยังโชคดีที่มีผกา ซึ่งเป็นคนที่เรียนภาษาอังกฤษเก่ง ใจดีเพื่อน ๆ มักจะนำการบ้านของผกาไปเป็นตัวอย่างเสมอ และวันนี้อาจารย์ก็ให้การบ้านภาษาอังกฤษมาอีก โดยให้ส่งในวันรุ่งขึ้น ถ้าไม่ส่งจะถูกทำโทษ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของผกา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ขอยืมการบ้านของผกาดูเป็นตัวอย่าง
 - ลองทำดูก่อน ถ้าทำไม่ได้จะขอให้ผกาช่วยอธิบาย
 - ไม่ทำการบ้านส่งอาจารย์
15. ในสัปดาห์หน้านี้ ห้อง ม.3/8 จะเป็นตัวแทนขึ้นไปแสดงกิจกรรมในการประชุมระดับชั้น ม.3 และจะมีการเดินรีวิวประกอบเพลง โดยใช้สมาชิก 10 คน แบ่งเป็น 5 คู่ ดวงทิพย์ เป็นคนหนึ่งที่เข้าร่วมแสดงในครั้งนี้นี้ด้วย เมื่อถึงวันแสดงดวงทิพย์ต้องเสีย 2 ครั้ง ถ้านักเรียนเป็นดวงทิพย์นักเรียนจะทำอย่างไร
- ทานยาแล้วมาร่วมแสดงเท่าที่จะแสดงได้
 - ไม่มาโรงเรียนเลย
 - ไม่มาโรงเรียน แต่โทรศัพท์บอกเพื่อนตอนเช้า

16. แรมจันทร์ กำลังคุยกับมารีสา บุญช่วยและเพื่อนคนอื่น ๆ อีก 5 คน ระหว่างที่คุยกันอยู่นั้น แรมจันทร์ไม่เข้าใจเรื่องที่บุญช่วยเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่บุญช่วยไปพบมาระหว่างโรงเรียนปิดในวันเสาร์ที่ผ่านมา แต่ดูเหมือนว่าเพื่อนคนอื่น ๆ เขาก็รู้เรื่องทั้งหมดถ้านักเรียนเป็นแรมจันทร์นักเรียนจะทําอย่างไร
- ถามบุญช่วยเกี่ยวกับเรื่องที่ตนสงสัย
 - ทําท่าทางว่าเข้าใจเรื่องที่บุญช่วยพูด
 - เงยบ้วนแล้วค่อยไปถามเพื่อนคนอื่น
17. เมื่อพูดถึงจรรยา หลาย ๆ คนก็ถึงการซ่อมจักรยาน เพราะเขาเป็นคนที่มีความสามารถทางการซ่อมจักรยานมาก วันหนึ่งสีดาจรรยาจักรยานที่มีสภาพเสียหายมาให้จรรยาช่วยซ่อมให้ เพราะสีดาให้พี่ชายของเธอช่วยทำให้อีกก็ไม่สามารถแก้ไขให้ดีขึ้นมาได้ ถ้านักเรียนเป็นจรรยานักเรียนจะทําอย่างไร
- ใช้ความพยายามซ่อมจักรยานให้สีดาจนสุดความสามารถ
 - ไม่ซ่อมให้โดยแนะนำให้ซื้อจักรยานคันใหม่
 - ลองซ่อมดูอย่างยากมากก็เลิกซ่อม
18. ในวันเสาร์นี้ญาติตาต้องตื่นเช้าเพื่อไปเรียนพิเศษวิชาภาษาอังกฤษที่โรงเรียนใหม่เป็นครั้งแรก ซึ่งโรงเรียนนี้ญาติตาเคยไปครั้งเดียวกับคุณพ่อในวันสมัคร อาจารย์ที่สอนก็ยังไม่รู้จักมาก่อน และเพื่อนก็เป็นเพื่อนใหม่ ถ้านักเรียนเป็นญาติตานักเรียนจะทําอย่างไร
- ไม่ไปโรงเรียน
 - ไปโรงเรียนแต่อาจกลับก่อนโรงเรียนเลิก เพราะไม่คุ้นเคย
 - ไปเรียนแล้วพยายามปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและครูใหม่

19. ในวันหยุดสัปดาห์นี้อาจารย์นัดให้นักเรียนมาช่วยทำความสะอาดห้องเรียนทั้งวัน ปรากฏว่าวันนั้นเพื่อนเก่าของคารณิมาชวนไปเที่ยวต่างจังหวัดที่เธอสนใจ ถ้านักเรียนเป็นคารณิมา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไปเที่ยวกับเพื่อน
 - มาช่วยทำความสะอาดตามที่ครูนัด
 - ขอเลื่อนนัดไปเที่ยวกับเพื่อนเป็นสัปดาห์หน้า
20. สมเดช กำลังทำการบ้านวิชาสังคมศึกษา เพื่อจะส่งอาจารย์ในวันรุ่งขึ้นนอกจากนั้นยังมีการบ้านวิชาอื่น ๆ อีกหลายวิชา เมื่อสมเดชทำการบ้านไปได้สักระยะหนึ่งมนตรีเพื่อนห้องเดียวกันชวนสมเดชไปดูดนตรี รอบ 19.00 น. โดยมนตรีมีบัตรฟรี ถ้านักเรียนเป็นสมเดชนักเรียนจะทำอย่างไร
- เลิกทำการบ้านไปดูดนตรีกับมนตรี
 - ไปดูดนตรีก่อนแล้วกลับมาทำการบ้าน
 - ปฏิเสธมนตรีโดยบอกว่า ยังทำการบ้านไม่เสร็จ
21. อาจารย์พัชร ห้วนหน้าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มอบหมายให้วันชัยซึ่งเป็นหัวหน้าห้อง ม.3/2 ไปกล่าวนำสวดมนต์หน้าแถวตอนเช้า แม้ว่าวันชัยเคยทำหน้าที่นี้มาแล้วที่โรงเรียนเดิม แต่โรงเรียนใหม่เป็นโรงเรียนใหญ่และมีสมาชิกมากกว่าโรงเรียนเดิม รวมทั้งนักเรียนรุ่นพี่ ๆ อีกมาก ถ้านักเรียนเป็นวันชัยนักเรียนจะทำอย่างไร
- ยินดีและตั้งใจทำให้ดีที่สุด
 - ไปขอร้องรุ่นพี่ให้รับผิดชอบในหน้าที่นี้แทน
 - ยอมออกไปสวดมนต์ด้วยความรู้สึกประหม่า

กระดาษคำตอบ
แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อ	ก	ข	ค	ข้อ	ก	ข	ค
1				11			
2				12			
3				13			
4				14			
5				15			
6				16			
7				17			
8				18			
9				19			
10				20			
				21			

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อ
ของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1.	2.90	14.	3.17
2.	4.16	15.	4.68
3.	5.25	16.	5.80
4.	1.33*	17.	3.64
5.	4.04	18.	3.10
6.	6.36	19.	3.31
7.	.52*	20.	4.81
8.	3.20	21.	1.58*
9.	1.44*	22.	3.66
10.	4.48	23.	2.89
11.	3.95	24.	2.07

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
12.	6.44	25.	6.85
13.	4.43		

* หมายถึง ค่า t ต่ำกว่าวิกฤต ($t < 1.75$)

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อ
ของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1.	4.80	14.	4.54
2.	4.61	15.	4.40
3.	4.81	16.	5.08
4.	3.37	17.	3.50
5.	2.84	18.	-.11*
6.	3.49	19.	5.47
7.	2.73	20.	5.82
8.	2.80	21.	6.84
9.	3.87	22.	6.03
10.	7.21	23.	2.04
11.	6.78		

ข้อ	ค่าอำนาจจํานนง (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจํานนง (t)
12.	7.54		
13.	5.83		

* หมายถึง ค่า t ต่ำกว่าวิกฤต ($t < 1.75$)

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุนันทา แพนพรหม
เกิดวันที่	16 มกราคม 2509
สถานที่เกิด	53 ซอยเทเวศน์ 3 ถนนกรุงเกษม ตำบลบางขุนพรหม อำเภอพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10200
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1/99 ถนนป้อมปูล่า ตำบลบางพลู อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ถนนศรีสมาน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 9618891-3
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี อำเภอห้วยขวาง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2531	ครุศาสตรบัณฑิต (วิชาเอกสังคมศึกษา) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ

ของ

สุนันทา แพนพรหม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2540

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่เกิด ฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 166 คน เป็นนักเรียนชาย 83 คน และ นักเรียนหญิง 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว, แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว และแบบสอบถามบุคลิกภาพ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ Pearson Product Moment, t - test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว และ Stepwise Regression

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ตัวแปรด้านเพศ และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ตัวแปรด้านลำดับที่เกิดและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่มีลำดับที่เกิดต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. ตัวแปรด้านเพศ และสัมพันธภาพในครอบครัวส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ส่วนตัวแปรด้านลำดับที่เกิด และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

VARIABLES RELATED TO CONFIDENCE OF MATHAYOM SUKSA III
STUDENTS OF NAWAMINTRARACHINUTICH HORWANG
NONTABURI SHCOOL IN AMPHOE PAKKRET,
CHANGWAT NONTABURI

AN ABSTRACT
BY
SUNANTA PANFROM

Presented in Partial Fulfillment of The Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

October 1997

The purpose of this research was to investigate variables which effect Mathayom Suksa III students' self - confidence of Nawaminatarachinutich Horwang Nontaburi School in Amphoe Pakkret, Changwat Nontaburi in academic years of 1997. They were classified by gender, born - order, socioeconomic status and family relationship. The sample was 166 students : 83 males and 83 females. The instruments were family relationship questionnaires and self - confidence questionnaire. Pearson Product Moment, t - test, analysis of variance and stepwise regression analysis were used for analysis data.

The results were as follows :

1. There was significantly correlation between self - confidence and gender and family relationship at .01 level. But there was no significantly correlation between born - order and socioeconomic status.
2. There was no significantly difference of self - confidence between male and female students.
3. There was no significantly difference of self - confidence among students with different born - order and socioeconomic status.
4. There was significantly difference of self - confidence among students with different family relationship at .01 level.
5. Gender and family relationship effected the students' self - confidence but born - order and socioeconomic status did not effect it.